

Pred nami so pomembne odločitve

Pogovor s predsednikom Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Cvetkom Zupančičem.

str. 3

Prihodnost preskrbe s hrano in kmetijstva

Odziv Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije do sporočila Evropske komisije glede bodoče SKP.

str. 4

Ste pripravljeni na oddajo zbirne vloge?

Uredite GERK-e, in pripravite dokumentacijo, saj se kampanja za oddajo vlog prične že 26. februarja!

str. 8

Vabljeni na Podeželje v mestu

Objavljamo razpis za prireditve Podeželje v mestu v letu 2018. Pohitite s prijavi.

str. 14

Če kaj stavimo na ljudsko modrost, nas ob teh s snegom bogato založenih dneh navdaja optimizem, da bo sveti Matija opravil delo tako, kot se spodobi, in zabil led. Seveda pa nam spomin seže še kaj več kot nekaj tednov nazaj. V nadpovprečno toplem januarju je bilo v vinogradih, sadovnjakih ali celo na njivah že marsikaj postorjeno. Tudi vegetacija ni mirovala in prava sreča je, da smo dočakali februarso ohladitev, ki je dala naravo tja, kamor sodi: k počitku. Seveda pa se z daljšanjem dneva v vsakomur, ne glede na to, ali ima kvadratne metre ali hektarje zemlje, začne pojavljati prijetno vznemirjenje, ko bo nadaljeval z delom zunaj. Tisti, ki vzgajajo sadike, pa že zadovoljni opazujejo, kako se rojeva novo življenje. (Besedilo Marjan Papež, foto: Željko Pleše - natečaj PEFC)

V ponedeljek, 26. februarja, se začne oddaja zbirnih vlog za leto 2018

Kmetijski svetovalci Javne službe kmetijskega svetovanja pri KGZS vsako leto pomagamo kmetom izpolniti in elektronsko oddati več kot 57.000 zbirnih vlog (več kot 99 % vseh vlog). Velikokrat je to delo označeno kot zgolj administrativno delo, pa vendar temu ni tako. Za izvedbo te naloge se je potrebno zelo dobro strokovno pripraviti in vsako leto tudi usposabljanje. Nikakor ne sme biti dovolj, da vnašalec zbirne vloge pozna le obrazce in delo s spletno aplikacijo ter vnaša zbirno vlogo po nareku vlagatelja, temveč mora poznati vsebino ukrepov kmetijske politike, obveznosti, ki jih je potrebno izpolniti ob vložitvi zahtevka za posamezen ukrep, ter vse skupaj povezati s kmetijsko stroko tako glede gnojenja, vrstenja kultur, obtežbe na površini in kmetijskem gospodarstvu, kmetovanja na zavarovanih območjih itd. Kmetijski svetovalci si prizadevamo, da vam v času izpolnjevanja obrazcev vaše zbirne vloge, poleg informacij o ukrepih in pogojih, posredujemo tudi drugo strokovno znanje, ki je povezano z izvajanjem kmetovanja glede na izpolnjevanje pogojev pri posameznem ukrepu. Dejstvo je, da se v trenutnih razmerah stroka in kmetijska politika mnogokrat dopolnjujeta, zato je to težko ločevati. Podpore, ki jih nudijo ukrepi kmetijske politike, predstavljajo kmetovalcu pomemben vir prihodka, zato je pomembno, da svetovalcu temu ustrezno svetuje tudi ustrezno tehnologijo, s katero kmet izpolni predpisane pogoje za pridobitev sredstev in obenem nadgrajuje strokovno znanje.

Zato smo veseli, da cenite naš trud in vnosa zbirnih

vlog ne jemljete zgolj kot administrativno opravilo, temveč tudi kot osebno svetovanje načrtovanja in strokovnega izvajanja kmetovanja na vaši kmetiji in ga za ta namen tudi izkoristite.

Vnos zbirne vloge bo veliko lažje potekal, če se boste tudi vi nanj dobro pripravili. Predvsem je potrebno poskrbeti, da imate urejene GERK-e, popisane živali in izrisan načrt setve in sajenja na njivskih površinah. Če boste na vnos zbirne vloge h kmetijskemu svetovalcu poslali pooblaščenca, mu morate za to dejanje podpisati dva izvoda pooblastila, ki ga mora pooblaščenec prinesiti s seboj na vnos.

Za tekoče delo brez večjega čakanja bo tudi letos izpolnjevanje zbirnih vlog potekalo po sistemu naročanja. Vsak svetovalac bo na vnos povabil vlagatelje na vnaprej določen termin, ki ga boste lahko, če vam zares ne bo ustrezal, po dogovoru s svetovalcem tudi zamenjali.

V tej številki Zelene dežele je objavljenih več prispevkov, s katerimi vas želimo bolj seznaniti z novostmi pri posameznih ukrepih kmetijske politike za leto 2018. Vabimo vas k branju. Prav tako vas vabimo tudi na katerega od usposabljanj za vlagatelje, ki v teh dneh še potekajo po vseh kmetijsko-gozdarskih zavodih. Seznam lokacij kot tudi veliko drugih gradiv, predstavitev, zakonodaje, navodil, evidenc in obrazcev lahko najdete na spletnih straneh KGZS pod rubriko »Vse o zbirnih vlogah 2018«.

Več na strani 8.

dr. Jernej Demšar, KGZS

Preverite ponudbo kmetij na svojem pametnem telefonu!

Brezplačna aplikacija za Android

Google play

KUPUJMO DOMAČE!

KGZS

www.kupujmodomace.si

Strokovna gradiva na spletu
www.KGZS.si

Naročite se na zbornične e-novice
www.KGZS.si

Za več sredstev in manj ovir

BRANKO RAVNIK

direktor KGZS

Kar krepko smo že zakorakali v letošnje leto. Na kmetijah je zimski čas poleg načrtovanju dela, pripravi na investicije in drugim opravilom namenjen tudi pridobivanju znanj in novih zamisli. Zato tudi naše strokovne službe v zimskem času posebno pozornost namenijo izvedbi številnih izobraževalnih dejavnosti. Ta čas nas zaposluje tudi priprava na vnos zbirnih vlog, kjer ni večjih tehničnih sprememb, omeniti pa velja nekaj vsebinskih. Opozoriti velja na spremenjen rok za prenos plačilnih pravic in dopolnjeno izjavo vlagatelja, o čemer lahko obširneje preberete v tej številki.

V tem obdobju je veliko tudi zakonodajnih dejavnosti. Tudi sami smo bili zelo dejavni in pripravili besedila več zakonov in dopolnitev zakonov, ki so v zakonodajnem postopku. Pripravljamo tudi vsebinske poudarke, za katere pričakujemo, da se bodo po letošnjih parlamentarnih volitvah znašli tudi med prioriteta nove vlade.

V zadnjih tednih smo opravili temeljitejšo splošno razpravo o skupni kmetijski politiki za naslednje programsko obdobje in posebej izpostavili pričakovanje, da bo obseg sredstev za njeno financiranje vsaj na ravni sedanjega. Pred nami je veliko pomembnih izzivov, ki jih je treba premagati za zagotovitev prehranske varnosti in krepitve podeželja. V prihodnjih mesecih nas čaka zahtevna naloga usklajevanja stališč, predlogov in posameznih rešitev znotraj kmetijskega sektorja. Izbira pravih ukrepov, ki bodo s čim manj administrativnih bremen prinesli prave razvojne priložnosti, bo v večji meri kot doslej namreč prepuščena posameznim državam.

Pa niso pomembne samo rešitve v okviru skupne kmetijske politike, veliko je stvari, na katere opozarjamo že dlje časa in predstavljajo oviro pri kmetovanju. Ena bolj žgočih je upravljanje z divjadjo in zvermi, kjer so premiki k bolj učinkovitim rešitvam prepočasni kljub stalnemu opozarjanju. Podobno je z varovanjem kmetijskih zemljišč, vzdrževanjem vodotokov, uvajanjem namakanja in še bi lahko naštevali.

Positivne premike je zaznati pri zavedanju o pomenu lokalne preskrbe s hrano. Vse več javnih zavodov se odloča za to možnost in vse več kmetov dobiva to priložnost. Na zbornici vam z vpisom v katalog živil za javne zavode nudimo vso pomoč in podporo. Vsi, ki v tem vidite priložnost, se nam oglasite.

KAKO DO INFORMACIJ NA KGZS

SPLOŠNE INFORMACIJE

Tel.: 01 513 66 00, e-naslov: kgzs@kgzs.si, www.kgzs.si

UREDNIŠTVO ZELENE DEŽELE

Tel.: 01 513 66 40, e-naslov: zelena.dezela@kgzs.si

Zelena dežela št. 145, februar 2018 • Zelena dežela je glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, ki izhaja šestkrat letno in je za člane KGZS brezplačno. • Uredništvo: KGZS – Zelena dežela, Gospodinjka ulica 6, 1000 Ljubljana, tel.: 01/5136640, e-pošta: zelena.dezela@kgzs.si, splet: www.kgzs.si • Odgovorni urednik: Robert Peklaj • Novinar: Marjan Papež • Fotografija na naslovnici: natečaj PEFC, Željko Pleše • Tehnično urejanje: Andrej Lombar • Jezikovni pregled: Marjana Cvirn • Fotografije: arhiv KGZS (če ni drugače navedeno) • KGZS ne odgovarja za oglasno vsebino. Tisk: Salomon, d.o.o. • Naklada: 80.000 izvodov • ISSN 1581-9027, spletna izdaja ISSN 2536-2119

Zbiranje podatkov za namen obveščanja o višini prispevkov za socialna zavarovanja

O novosti, ki jo je prinesla novela Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2J, Uradni list RS, št. 63/16), smo pisali že večkrat. S tokratnim prispevkom vas želimo predvsem obvestiti o novem načinu obveščanja o višini zneskov prispevkov za socialna zavarovanja.

Uvedba POPSV

Po novem Finančna upava RS (FURS) sestavlja predizpolnjene obračune prispevkov za socialno varnost (POPSV) in vam jih do 10. dne v mesecu za pretekli mesec vroča elektronsko prek portala eDavki. Kmetje morate POPSV pregledati, vanj vnesti morebitne spremembe in jih potrditi najkasneje do 15. dne v mesecu za pretekli mesec. Prispevke morate nato plačati najpozneje do 20. dne v mesecu za pretekli mesec. Prvi POPSV ste kmetje prejeli februarja za letošnji januar. Vendar se kmetje za pomoč še vedno lahko obrnete na krajevne urade FURS-a. S FURS-om smo namreč dosegli dogovor, po katerem se lahko kmetje najkasneje do petega dne v mesecu zglasite na posameznem krajevnem uradu FURS-a ter davčnemu kontrolorju predložite vsa dokazila, ki bi utegnili vplivati na višino zavarovalne osnove za prispevke za socialno varnost (npr. bolniški list, odločbo Centra za socialno delo o priznanju pravice do nadomestil iz naslova starševskega varstva, odločbo o priznanju pravice do nadomestil iz naslova invalidnosti itd.). Če boste to storil do navedenega dne, bodo vse morebitne spremembe že upoštevane v predizpolnjenem obračunu za socialne prispevke, zato dodatna aktivnost v smislu pregledovanja in potrjevanja predizpolnjenih obračunov ne bo potrebna.

Ukinitev pošiljanja položnic in nov način obveščanja

Uvedba POPSV pa ni edina novost na področju plačila prispevkov za socialno varnost. V roku 6 mesecev se namreč predvideva tudi ukinitve vsakomesečnega pošiljanja položnic (plačilnih nalogov – UPN) kmetom. Te vam bodo po novem dostopne v elektronski obliki, FURS pa jih bo pošiljal le ob morebitnih spremembah zavarovalne osnove. Ne glede na navedeno ukinitve pošiljanja položnic pa vas obveščamo, da bo FURS uvedel nov mehanizem obveščanja kmetov o vaši mesečni obveznosti iz naslova socialnih zavarovanj. Skladno s tem bo FURS vsakemu kmečkemu zavarovancu na njegov mobilni telefon vsak mesec poslal tri mobilna sporočila (za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje in zavarovanje za starševsko varstvo), v katerih bodo navedeni vsi podatki, potrebni za izpolnitev UPN in plačilo prispevkov iz naslova socialnih zavarovanj.

Komu, kdaj in kako sporočiti svojo mobilno telefonsko številko

Sistem obveščanja preko mobilnih sporočil je plod dogovora med KGZS in FURS-om, v okviru katerega smo se na KGZS zavezali zbrati podatke, potrebne za nov način obveščanja. Telefonske številke kmečkih zavarovancev se bodo zbirale v času subvencijske kampanje, in sicer od 26. februarja do 6. maja 2018 na kmetijsko-gozdarskih zavodih. S tem namenom pozivamo vse kmečke zavarovance, da pri kmetijskih svetovalcih izpolnijo izjavo, ki jim jo bodo ti ponudili v podpis. Izpolnitev izjave je sicer prostovoljna, vendar svetujemo, da jo izpolnite vsi kmečki zavarovanci, če želite biti o višini zneskov prispevkov iz naslova socialnih zavarovanj obveščeni vsak mesec preko mobilnih sporočil. Pri tem opozarjamo, da mora vsak kmečki zavarovavec izpolniti svojo izjavo. Če je na kmetiji več zavarovancev, mora torej vsak zase izpolniti izjavo ter jo dostaviti kmetijskemu svetovalcu do zaključka subvencijske kampanje. V nasprotnem primeru ne bo deležen obveščanja s strani FURS-a.

Za konec naj še pojasnimo, da se prvo obveščanje preko mobilnih sporočil ter s tem hkrati ukinitve pošiljanja položnic predvideva v mesecu juliju letos za obračunsko obdobje meseca junija. Vse do takrat pa boste kmečki zavarovanci še vedno prejeli mesečne položnice po pošti.

Urška Ahlin Ganziti.

Pomembni dogodki v prihodnjih mesecih

Kdaj?	Kaj? / Kje?
22.–25. 2.	Sejem Jagd & Fischerei - lov, ribolov / Salzburg, Avstrija
24. 2. do 4. 3.	SIA – kmetijski sejem in mehanizacija / Pariz, Francija
3.–6. 3.	Oliocapitale – sejem oljčnega olja / Trst, Italija
9.–11. 3.	24. Gregorjev sejem / Novo mesto – Graben
13.–14. 3.	45. tradicionalni letni posvet zadružnikov / Portorož
13.–18. 3.	Sejem Dom – ponudba za dom, gradbeništvo, ogrevalna tehnika, okolica / Ljubljana
17.–18. 3.	Sejmi Flora, Poroka, Altermed / Celjski sejem, Celje
17.–18. 3.	40. dnevi čebelarstva / Celjski sejem, Celje
23.–25. 3.	Kmetijsko-obrtni sejem Komenda / Komenda
24. 3.	Podeželje v mestu – velika noč na podeželju / Pogačarjev trg, Ljubljana
4.–7. 4.	Sejem gradbeništva, učinkovite rabe energije, komunale / Gornja Radgona
13.–15. 4.	Vino Ljubljana / Ljubljana

Nekateri pomembni roki v prihodnjih mesecih

Do kdaj?	Kaj?
Od 26. 2. do 7. 5.	Vnos zbirnih vlog za ukrepe SKP
28. 2.	Prenos plačilnih pravic
28. 2.	Rok za oddajo vlog na javni razpis za podukrep M04.3 – Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagajanjem kmetijstva in gozdarstva, za operacijo naložbe v ureditev gozdne infrastrukture
6. 3.	Rok za oddajo zahtevka za dodelitev pomoči po pozebi leta 2017 v sadjarstvu in vinogradništvu
9. 3.	Rok za oddajo vlog na 2. JR za ukrep M04.3 – Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva, za operacijo izvedba agromelioracij na komasacijskih območjih
15. 3.	Rok za oddajo vlog na 2. javni razpis za ukrep Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja
16. 4.	Rok za oddajo vlog na Javni razpis za operacijo naložbe v predindustrijsko predelavo lesa iz PRP 2014–2020 za leto 2017
25. 5.	Rok za oddajo vlog na 1. javni razpis za podukrep 16.5: Podpora za skupno ukrepanje za blažitev podnebnih sprememb ali prilagajanje nanje ter za skupne pristope k okoljskim projektom in stalnim okoljskim praksam
25. 5.	Rok za oddajo vlog na 1. javni razpis za podukrep 16.2: Podpora za pilotne projekte ter za razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij
Do objave o zaprtju JR	Oddaja vlog na javni razpis za ukrep M08.4 – Podpora za odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov

Zbral: Ma. P.

Pridružite se nam in predstavite svojo ponudbo na spletni strani

<http://www.kupujmodomace.si>

Objave vaših ponudb so brezplačne!

Pred nami so pomembne odločitve

Pogovor s predsednikom Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Cvetkom Zupancičem

Robert Peklaj, KGZS
robert.peklaj@kgzs.si

Lansko leto so zaznamovale številne naravne nesreče, ki so močno ogrozile kmetijstvo. Delo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) je bilo tako usmerjeno v tehnološko svetovanje in pripravo zakonskih podlag za sistemsko rešitev odprave posledic naravnih nesreč ter pripravo ustreznih interventnih zakonov. Ali smo pripravljeni na klimatske spremembe?

Žal klimatske spremembe niso več le črka na papirju ali črnogleda napoved, temveč so posledice teh sprememb že vidne tudi pri nas. Naravne nesreče se kar množijo in vse pogostejše so. Tudi tukaj velja, da je premalo, če nanje opozarjamo samo kmetijci. Zbornica je lani vložila veliko naporov v odpravo posledic naravnih nesreč, kmetijski svetovalci so vseskozi na terenu ocenjevali škodo

če niso samo naša, temveč splošna vseevropska težava.

Kar nekaj ukrepov je, ki jih država lahko sprejme že sedaj: recimo večji delež sofinanciranja zavarovalnih premij, sofinanciranje nabave protitočnih mrež in namakalnih sistemov. Kmetje teh naložb ne bomo zmogli sami, saj je bil naš ekonomski položaj lani veliko slabši kot prej. Pridelek je bil namreč zaradi naravnih nesreč veliko manjši in tudi za malenkost višje odkupne cene niso mogle nadomestiti velikega izpada prihodka.

Zbornica je ena redkih nevladnih organizacij, ki opozarja na težave pri pozidavi kmetijskih zemljišč in je zato sodelovala pri aktivnostih, povezanih s kmetijsko zemljiško politiko. Ali glas zbornice zadošča oziroma se glas kmetov sploh upošteva?

čjih, kjer so težje pridelovalne razmere.

Na KGZS že vrsto let opozarjamo, da je treba spremeniti nacionalno zavest in ravnanje pri posegih v prostor, spoštovati že sprejete mehanizme, čim prej vzpostaviti trajno varovana zemljišča, sredstva od odškodnin za spremembe namembnosti zemljišča nameniti za izboljšavo in vzpostavitev novih zemljišč, predvsem pa pri sprejemanju prostorskih načrtov bolj upoštevati stroko in manj liberalno-kapitalistično logiko izkoriščanja vsega za dosego ciljev. Za zazidavo bi morali predvideti takšna zemljišča, ki niso najboljša kmetijska oziroma so že degradirana ali neuporabna za kmetijske namene in jih bomo lažje pogrešali. Če želimo dolgoročno zagotoviti lastno prehransko varnost oziroma si zagotoviti dovolj lastne hrane, potem s tem ne smemo več odlašati. Zelo me moti to, da smo pri zaščiti obdelovalne kmetijske zemlje, ki je naša prihodnost, osamljeni. Vseskozi smo večinoma edini, ki opozarjamo na posledice takšnih nespametnih dejanj. Skrbi nas to, da tisti, ki bi jih moralo to skrbeti, tega ne vidijo. Zato bodo mora-

Lani je bilo sprejete kar nekaj kmetijske zakonodaje, ki močno vpliva tako na delo kmetov kot tudi zbornice. Med drugim je bil sprejet Zakon o kmetijstvu, ki je po dolgih letih začasnosti sedaj trajno uredil položaj javne službe kmetijskega svetovanja.

Smo ena redkih javnih služb v Sloveniji, ki se je morala skoraj deset let boriti in prizadevati za trajnejšo ureditev njenega statusa. S spremembo Zakona o kmetijstvu v letu 2017 je kmetijska svetovalna služba dobila zakonsko urejen status javne službe kmetijskega svetovanja (JSKS) v Sloveniji in s tem potrditev pomena, ki ga ima ta služba v slovenskem kmetijstvu zadnjih 26 let. Ustrezna zakonska umestitev postavlja kmetijsko svetovanje na nove temelje in zagotavlja boljše pogoje dela s ciljem poskrbeti, da kmetijski prostor dobro živi in dela.

Na zbornici ocenjujemo, da nov način izvajanja aktivnosti JSKS prinaša številne prednosti tako za kmete kot kmetijske svetovalce. Med drugim opredeljuje naprej znane naloge, postopke, cenike storitev in podlage za financiranje. Hkrati je to tudi osnova za posodobitev in pomladitev kmetijske svetovalne službe, kar pomeni tudi pritek novih idej ter znanj.

Ni pa to edina stvar, ki smo jo dosegli lani. Na podlagi pobude KGZS je bila izdelana ocena škode, ki so jo napravili podlubniki v slovenskih gozdovih. Te je bilo približno za 100 milijonov evrov. Na zbornici smo pripravili predlog Zakona o ukrepih za varstvo gozdov in odpravo posledic škode zaradi podlubnikov, s katerim želimo spodbuditi sanacijo škode zaradi lubadarja in z ukrepi preprečiti nadaljnje širjenje podlubnikov.

Na drugi strani je KGZS podprla akcijski načrt s predlogi ukrepov za odpravo posledic pozebe v letu 2017 in Predlog Zakona o ukrepih za odpravo posledic pozebe v kmetijski proizvodnji med 21. in 22. aprilom 2017. Prav tako je zbornica pozvala Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da pospeši postopke in čim prej izplača pomoč najbolj prizadetim zaradi pozebe v letu 2017.

Nov zakon o kmetijstvu pri naša tudi spremembe pri začasnih delovnih silah na kmetiji.

Velika prednost novega zakona je že v tem, da posebej ureja delovno silo na kmetijah, saj so to doslej urejale splošne zakonske določbe, ki pa niso bile prilagojene posebnostim kmetijskega dela. Smo pa proti temu, da se pri tem uvaja dodatna 25-odstotna obdavčitev začasnih delovnih sil poleg vseh dajatev, ki jih že predvideva redna zakonodaja. Menimo, da si tega kmetije ne bodo mogle privoščiti, saj bo to pomenilo višjo ceno takšne delovne sile in dodaten dvig stroškov. Upam, da bo zakonodajalec razumel in sprejel naše dopolnilo zakona, ki to odpravlja.

Zbornica je že v času sprejemanja Zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin skušala opozoriti predlagatelja zakona, da naj se kmetijska zemljišča ovrednotijo po dejanski rabi in ne po namenski. Zakaj je to pomembno?

Zbornica je že takrat in še vedno nasprotuje modelu vrednotenja, ki nerealno ocenjuje vrednost kmetijskih in gozdnih zemljišč. Veliko zemljišč, ki so jih občinski prostorski načrti (včasih tudi mimo volje lastnikov) uvrstili med stavbna, se v resnici uporablja kot njiva ali pašnik, torej so v kmetijski rabi. Ker je med njima velika razlika pri obdavčitvi, je bila želja predvsem lokalnih oblasti, da se vsa stavbna zemljišča ne glede na dejansko rabo višje obdavči, saj to pomeni dodaten prihodek v občinski proračun. Kljub našemu prizadevanju v parlamentu in tudi državnem svetu nismo bili uspešni, saj je bil pritisk lokalnih oblasti in gospodarstva premočan. Čeprav smo v teh prizadevanjih osamljeni, pa ne pomeni, da smo obupali. Sedaj bomo skušali doseči, da bi bili podzakonski akti vseeno bolj prijazni do kmetijske zemlje oziroma njenih lastnikov, da bo v njih možnost izločitve kmetijskih zemljišč iz občinskih prostorskih načrtov po hitrem postopku.

Kakšna bo vloga zbornice pri razpravah in pripravi dokumentov o spremembi skupne kmetijske politike po letu 2020? Ta naj bi bila bolj po meri slovenskega kmetijstva.

Kmetijstvo kot panoga je v krizi. Paradoks je, da kljub splošnemu mnenju, kako je najhujša kriza v gospodarstvu že mimo, da za slovensko kmetijstvo krize še ni konec. In upam, da bosta to spoznali tako država kot Evropska unija.

Veseli me, da so določeni koraki že narejeni, in sicer pri napovedih o spremembi kmetijske skupne evropske politike. Žal se slovensko kmetijstvo temu denarju ne more odreči in pričakujem, da bo tudi v novem programskem obdobju dovolj denarja za slovenske kmetije. Najpomembnejša sprememba nove SKP je v tem, da bodo države veliko bolj samostojne pri izbiri ustreznih programov in podpor. To je po eni strani v redu, saj bomo imeli večjo samostojnost pri izbiri, na drugi strani pa bo od nas zahtevalo veliko večjo mero potrpežljivosti, modrosti in znanja pri določanju, komu dati prednost. Že v osnovi pa je ključno, da bodo naši pogajalci v Bruslju izbrali enak ali celo večji znesek denarja za slovenske kmetije. Če tega denarja ne bo, bo morala seči bolj globoko v žep naša država. Glede na to, da je na slovenski kmetiji vse več potreb po razvoju in sredstvih, bo z manj denarja sledilo samo nazadovanje.

Ali menite, da bosta naša vlada in evropska komisija sprejeli prave odločitve za prihodnost kmetijstva?

Veliko bo odvisno od tega, kakšna izhodišča bodo imeli naši pogajalci. Z naše strani bomo glede na analize minulih in trenutnega programskega obdobja vložili veliko navora v pripravo ustreznih in tudi uresničljivih pogajalskih izhodišč. Zagotovo bo treba dati večji poudarek govedoreji in drugim pomembnim panogam. Prav tako moramo opozoriti na posebnost Slovenije, saj večino kmetovanja poteka na območjih z oteženimi dejavniki, kar že vnaprej postavlja našega kmeta v neenakopraven položaj. Skratka, kar nekaj stvari je, na katere moramo biti pozorni pri postavljanju pravičnega sistema razdelitve sredstev.

in svetovali kmetom, kako čim bolj olajšati oziroma zmanjšati škodo, pripravili smo nekaj predlogov za tako začasno kot trajnejšo rešitev nastalih težav. Vendar to ni dovolj. Veliko več posluha za spremembe v našem okolju bo morala pokazati vlada in tudi druge strokovne službe, svoje pa bo morala primakniti tudi Evropa, saj naravne nesre-

V Sloveniji imamo na načelni ravni dobro rešeno varovanje kmetijskih zemljišč, težava je v tem, da pri nas še ni zavedanja, da gre za dobrino omejenega obsega, od katere je naša družba dolgoročno odvisna. V zadnjih 25 letih smo tako izgubili več kot 70.000 hektarjev, od preostalih obdelovalnih površin pa je dve tretjini na obmo-

li biti vlada in ustrezna ministrstva bolj pozorni. Ni dovolj, da le mi oziroma nevladne kmetijske organizacije opozarjamo na hude posledice, ki nas bodo kmalu doletele, če ne bomo skrbeli za tisto malo zemlje, ki nam je še ostala. Če bomo samo kmetje opozarjali na to, se nam vsem slabo piše.

Prihodnost preskrbe s hrano in kmetijstva

Odziv Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije do sporočila Evropske komisije glede bodoče SKP

Anton Jagodic, KGZS
anton.jagodic@kgzs.si

Sporočilo Evropske komisije o prihodnosti kmetijstva in prehrane po letu 2020 z naslovom Prihodnost preskrbe s hrano in kmetijstva je bilo objavljeno konec novembra preteklega leta. Pri načrtovanju skupne kmetijske politike (SKP) je to dokument, ki opisno napove predvideno argumentacijo porabe sredstev za kmetijstvo, cilje nove kmetijske politike, nove poglavne usmeritve in poudarke ter spremembe v pristopu in izvajanju kmetijske politike Evropske unije. Za prihodnjo SKP so zapisane ključne prioritete, in sicer zagotavljanje prehranske varnosti ter pridelava varne in kakovostne hrane ter prispevek (SKP) k dohodkovni stabilnosti kmetov. Glavni cilji prihodnje SKP pa bodo: pamenten in odporen kmetijski sektor, skrb za okolje in podnebne ukrepe ter doseganje okoljskih in podnebnih ciljev EU ter krepitev podeželskih območij. SKP je ključni ukrep politike pri ohranjanju kmetijske pridelave. SKP se mora odzvati na izzive spremenjenih pričakovanih potrošnikov, trajnostnega upravljanja naravnih virov

(voda, zrak, kmetijska zemljišča, biotska raznovrstnost) in prilagoditve na podnebne spremembe. Pričakuje se, da bi SKP prispevala tako k rasti in delovnim mestom na podeželju. Kmetijstvo je pomemben gradnik v prehodu na krožno gospodarstvo, SKP lahko pripomore k oblikovanju in izboljšanju delovanja verig na področju kmetijstva in gozdarstva, digitalizaciji in inovacijam. Med jasnimi zahtevami pričujočega dokumenta je, da bo moralo kmetijstvo postati bolj trajnostno in bolj odporno tudi na kritične razmere, kar bo lahko zagotovilo tudi boljše dohodke za preživetje kmetov. Predvidena je ohranitev neposrednih plačil, uporaba tržnih ukrepov, uporaba ukrepov programa razvoja podeželja, ki bodo vključevali širok nabor strukturnih ukrepov. V sporočilu komisije smo pričakovali več konkretnih rešitev in predlogov sprememb, tudi novejši mehanizmi ukrepanja niso konkretno navedeni.

Bistvena novost Sporočila se nanaša na spremembo izvedbenega modela SKP, po katerem bodo države članice dobile

Člani upravnega odbora (UO) Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) so na 11. redni seji obravnavali sporočilo Evropske komisije o prihodnosti kmetijstva in prehrane. Člani UO so si enotni o nujnosti SKP, ki se uspešno sooča z izzivi kmetijskega sektorja in podeželja. Pozdravljajo prožno izvedbo in vključevanje reševanja specifičnih potreb razvoja posameznih regij, kmetijskih sektorjev in vrst kmetovanja, skladno s pričakovani javnosti. Sprejeli so tudi 21 sklepov, ki bodo obravnavani na seji sveta KGZS, ki bo potekala 28. februarja.

več pristojnosti pri izvedbi SKP na nacionalni ravni. Prihodnja SKP bo na ravni EU imela skupne cilje in skupen nabor ukrepov, države pa bodo lahko iz tega skupnega nabora izbrale sklop ukrepov, s katerimi bodo najboljše naslovile lastne specifične razmere in na ta način tudi učinkovitejše prispevale k doseganju skupnih ciljev na ravni EU. Odgovornost za pravočasno pripravo strateškega načrta je torej na naši in ne na evropski strani. Upoštevati bo moral pričakovane podnebne spremembe in vsebovati primerne mehanizme ukrepanja za vse velikostne razrede kmetij, vse načine kmetovanja. Pri tem bo moral nasloviti vse pomembne izzive slovenskega kmetijstva, prehranske varno-

sti, okolja in biodiverzitete.

KGZS prepoznava v tem pomembne novice glede na obstoječo politiko, zato je strokovni odbor za kmetijsko politiko in poslovno organiziranost pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije v januarju obravnaval omenjeno sporočilo eu komisije. Odbor je pripravil predlog odziva KGZS za nadaljnjo obravnavo. Največja priložnost bo izvajanje plačil upravičencem, ki dejansko kmetujejo in proizvajajo hrano, in ureditev definicije aktivnega kmeta ter s tem omejitev dostopa do plačil tistim, ki ne kmetujejo. Pomembna točka razprav je tudi bodoče omejevanja plačil. Dobro bi bilo, da je to področje v EU zakonodaji odprto opredeljeno in dopuščena možnost, znotraj katere države članice lahko same

prilagodijo svoja pravila. To velja tudi za upravljanje s tveganji in ohranjanje kmetovanja na majhnih kmetijah. Za Slovenijo je pomembna ohranitev kmetovanja na OMD območjih, pa tudi podpore kmetom, ki kmetujejo na ekološki način, in ukrepom kmetijsko-okoljskega programa. Pomembno bo nadaljevanje politike podpore mladim kmetom z dodanimi ukrepi za kmete, ki kmetije prenašajo na naslednike. Naučiti se bomo morali uporabljati finančne instrumente v kombinaciji z nepovratnimi sredstvi za doseganje širše dostopnosti virov financiranja investicij. Navzkrižna skladnost in zelena komponenta ostajata kot pogoj za vsa plačila. V nadaljevanju razprav v Sloveniji je Ministrstvo za kmetijstvo, goz-

darstvo in prehrano 24. januarja 2018 organiziralo javno predstavitev Sporočila, na katerem je KGZS sodelovala s svojimi predlogi.

Napovedano je, da bo v naslednjih mesecih izdana ocena vpliva predlaganih sprememb in v prvi polovici leta 2018 bodo izdani prvi zakonodajni predlogi. KGZS se bo v nadaljevanju vključevala v razprave in s sodelovanjem zainteresiranih članov, organov in zaposlenih strokovnjakov pripravljala sprotne odzive. KGZS pričakuje, da se bodo stališča Slovenije, povezana s prihodnjo obliko SKP in njenim financiranjem, v nadaljnjih postopkih pripravljala in usklajevala z reprezentativnimi predstavniki kmetov ter MKGP. Menimo, da ima MKGP po prvih treh letih izvajanja SKP 2014–2020 na voljo že dovolj dobrih podatkov, s katerimi se lahko prikaže izvedeno preazoreditev plačil upravičencem v letu 2015 na ravni sektorjev, regij, območij in strukture kmetij, saj brez tega poznavanja ni mogoče pričeti s kakovostno razpravo o prihodnji SKP. KGZS pričakuje tudi, da bo financiranje podprto s povečanimi finančnimi viri. Sporočilo komisije naslavlja vse ključne izzive našega kmetijstva, ki potrebuje močno skupno kmetijsko politiko, da se bo lahko ustrezno odzivalo na težave, s katerimi se srečujejo kmetje, prehranski sektor in podeželje.

Kmetje in lovci enotni glede odvzema zveri

Na okrogli mizi v Ajdovščini, ki jo je v začetku februarja organizirala Območna enota (OE) Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) Nova Gorica, so se tako kmetje kot lovci strinjali, da je stanje nevarno in bo treba bolj konkretno poseči v populacijo zveri.

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Težave rejcev domačih živali na širšem območju Primorske, ki jih povzročajo zveri, dosegajo tako raven, da so mnogi kmetje opustili živinorejo, tisti, ki še vztrajajo, pa le bolj ali manj nevarno spremljajo vse pogostejše napade medvedov in volkov na njihove črede.

Škoda tako pri kmetih kot pri lovcih

Kot je uvodoma povedal predsednik OE KGZS Nova Gorica **Franč Vodopivec**, so okroglo mizo organizirali na pobudo prizadetih kmetov, ki so konec lanskega leta utrpeli večje škode po zvereh. Po drugi strani je izpostavil tudi izgube v lovstvu, ki nastajajo zaradi plenjenja volkov.

Podpredsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

Branko Tomažič je izpostavil: »Zaradi nepravilnega gospodarjenja z velikimi zvermi prihaja v našem prostoru do prevelikih odstopanj, ki motijo življenje tukajšnjih prebivalcev ter upravljanje in gospodarjenje z naravo.« Sprasoval se je, ali bodo še obstajale možnosti za kmetovanje, če se ne ukrepa in populacije zveri ne zmanjša.

Predsednik KGZS **Cvetko Zupančič** je ob tem povedal, da se s škodo po zvereh soočajo v precejšnjem delu Slovenije in da je stanje postalo nevarno. »Dnevno dobivamo informacije od kmetov, ki jim je volk poklal živali. Število medvedov in volkov je preveliko in ga je treba zmanjšati na raven iz leta 1990, ko še ni bilo večjih težav,« je povedal predsednik KGZS.

Z zaskrbljenostjo porast

števila volkov spremljajo tudi kmetijski svetovalci. »Bili smo navdušeni nad tem, kako so se površine ponovno začele obdelovati, kako so se obnavljali pašniki, kmetom smo pomagali širiti živinorejo na tem območju, zdaj pa smo zaskrbljeni, kako naprej,« se sprašuje vodja ajdovske kmetijske svetovalne službe pri KGZS **Marta Koruza**.

Številke so zgovorne: število zveri narašča

Statistične kazalnike pri številčnosti zveri na Primorskem je predstavil vodja odseka za živalski svet na Zavodu za gozdarstvo Slovenije (ZGS) – Območni enoti Tolmin **Iztok Koren**: »Dejstvo je, da število medvedov in volkov številčno narašča. Posledično se je lani izrazilo povečanje tudi obseg škod po volku in medvedu. Na območju Zahodno visoko kraškega lovsko upravljalvskega območja sta dva tropa volkov po okrog 5 osebkov, na istem območju pa živi po ocenah ZGS vsaj 100 medvedov.«

Pristojnosti za odvzem velikih zveri z ministrstva na vlado

Okrogle mize se je udeležil tudi **Alojz Marn**, ki je na ministr-

Da je stanje zelo resno, potrjuje tudi udeležba na okrogli mizi, saj je bila dvorana krajevne skupnosti v Ajdovščini komaj dovolj velika za vse prisotne.

stvu za okolje in prostor zadolžen za področje velikih zveri. Izpostavil je, da se je do predlani o odvzemu velikih zveri odločalo na ravni okoljskega ministrstva, od lani dalje pa o tem odloča vlada. Na to področje imajo velik vpliv tudi nekatere nevladne nekmetijske organizacije, ki so npr. letos s tožbo zaustavile izvajanje odloka o odvzemu volkov. Prav tako pa Evropa pričakuje ali zahteva, da Slovenija primerno skrbi za ohranjanje populacije medveda in volka.

V razpravi so sodelovali tudi številni predstavniki severno-

primorskih lovskih družin, ki so iz praktičnih izkušenj potrdili uradne ugotovitve ZGS.

Rek, da ostane koza cela in volk sit, je možen le izjemoma

Slišali smo tudi izpovedi kmetov, ki so utrpeli škodo po zvereh. Le-ti so v zvezi z upravljanjem z velikimi zvermi zelo nezadovoljni, in kot je slikovito povedal eden izmed rejcev, je rek, da »je volk sit in koza cela v danih razmerah možen le, če volk (namesto koze) požre pastirja«. Rejec govedu z Banjšic

Zoran Madon pa je povedal, da potrebe po zaščiti volkov ni, saj volk ni več ogrožen.

Ob koncu so se tako kmetje kot tudi predstavniki lovskih družin strinjali z nekaterimi sklepi, med drugim, da se zmanjša število volkov in medvedov, kmetom je treba omogočiti varno pašo govedu in drobnice, upravljanje z velikimi zvermi je treba prenesti na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ob tem pa ne želijo, da bi se varovanje domačih živali na paši zagotavljalo s pomočjo visokih ograj.

že od leta 2001
MEHANIZACIJA

Miller

www.kmetijskaoprema.si
www.mehanizacija-miler.si
Tel.: 051 310 023

9. - 10.3.

Ravne na Koroškem,
Slovenska Bistrica,
Leskovec

HIŠNI SEJMI

16. - 17.3.

Komenda
Beltinci

11288
Pnevmatska mazalica 12 kg

159,99 € -15%
135,99 €

2296
Akumulator 90 Ah GRANIT
(3 leta garancije)

89,99 € -15%
73,76 €

8494
Drobilnik zrnja EMC 70

159,90 € -15%
135,92 €

7717
Delovna luč LED 3071
L.kvadrat 16x3W/48W

13,90 € -15%
11,82 €

0405
Paletni viličar 2,5 t

280,00 € -10%
252,00 €

13599
Vžigalni kabel
25 mm, 6 m, 900 A

16,99 € -15%
14,44 €

5028
Olje Ambra Multi
G 10W-30, 20 l

98,90 € -15%
84,06 €

16102
Olje John Deere
HY-Gard, 20 l

96,90 € -15%
82,37 €

KUPON za 10 % popust

Kupon velja za čas hišnega sejma. Popusti se ne seštevajo.
Kupon ne velja za stroje, folijo za baliranje in mrežo za baliranje.

— Z —

Optimum
AQUAmax
HIBRIDNI
vreme
NE PREDSTAVLJA
TVEGANJA

8 NAJBOLJŠIH HIBRIDOV ZA VAS:

PIONEER P9175
NOVO! PIONEER P9234
PIONEER P9241
PIONEER P9486
PIONEER P9903
PIONEER P9911
PIONEER P0216
NOVO! PIONEER P1241

http://slovenia.pioneer.com

Pioneer hibridi koruze za setev 2018

Izjemni pridelki hibridov iz skupine šampionov in Optimum® AQUAmax® hibridi so se na naših, več kot 150 poskusnih poljih, ponovno izkazali kot zmagovalna izbira za vas: zagotavljajo vam zanesljivo proizvodnjo v praktično vseh vremenskih pogojih.

Šampioni Pioneer za setev 2018

P9074 FAO 300 pameten izbor v proizvodnji zrnja, za 15 % rodnejši od PR38A79	P9537 FAO 380 rekorder brez konkurence 2017: 20.831 kg/ha suhega zrnja v Lavrici
P9234 FAO 340 NOVO in Optimum® AQUAmax® hibrid, nova dimenzija pridelka in stabilnosti, roden kot P9241 vendar z nižjo vlago	P9903 FAO 400 Optimum® AQUAmax® hibrid, izjemen v suši in moči; 65 lokacij: 13.704 kg/ha suhega zrnja v 2017
P9241 FAO 350 Optimum® AQUAmax® hibrid, najbolj razširjen hibrid v Sloveniji, Rekord 2017: 19.478 kg/ha suhega zrnja v Puževcih in 19.247 kg/ha suhega zrnja v Lavrici.	P9911 FAO 410 Optimum® AQUAmax® hibrid, šampion mleka; 11 % višji pridelek suhe snovi in 10 % višji pridelek mleka na ha v primerjavi z najboljšim silažnim hibridom
P9486 FAO 360 Optimum® AQUAmax® hibrid, zmagovalac v suši, izjemen v proizvodnji zrnja in v silaži	P1241 FAO 550 NOVO in Optimum® AQUAmax® hibrid, za 900 kg/ha višji pridelek kot poznan hibrid P1114

Elitni hibridi Pioneer

- P8567 FAO 300 stabilna ekonomika
- P9175 FAO 320 za peščena tla in Optimum® AQUAmax® hibrid
- PR37N01 FAO 390 stabilnost in zanesljivost
- P0216 FAO 430 vrhunska silaža in Optimum® AQUAmax® hibrid
- PR31Y43 FAO 690 vrhunski hibrid za Primorsko

Pioneer kvaliteta

- P7054 FAO 180 NOVO naknadne setve
- PR39R20 FAO 290 za polento
- PR38Y34 FAO 320 poltrdinka
- P9400 FAO 340 stabilnost in zanesljivost
- PR38A24 FAO 380 dolgoletna zanesljivost
- P9721 FAO 390 vrhunska silaža
- PR37F73 FAO 410 kvalitetna silaža

V PONUDBI: Možnost naročila semena, dodatno tretiranega z Mesuroлом, kot odvračalom za ptice in »Premium Seed Treatment«.

Seme tretirano s FFS proti talnim škodljivcem in z odvračalom za ptice. Seme s to oznako je najvišje kakovosti.

Dodatno v ponudbi:

- Pioneer soja, sorta PR91M10
- BIO seme hibridov koruze P9074 in P9241

Kupite 4,5,6 ali 7 vreč 25 MK koruze in Pioneer kapa je vaša. Če pa kupite 8 vreč 25 MK koruze prejmete Pioneer jakno.

Količinski popust:

Ob nakupu 16 vreč in več dobite še poseben popust, in sicer 1,00 EUR za vsako vrečo.

Kako v klub in do bonitet: vprašajte v vaši trgovini ali na naši internet strani <http://slovenia.pioneer.com>, tel.: 02 521 36 20.

Mladi kmetje so steber kmetijstva

Že tretje srečanje mladih prevzemnikov potekalo v pričakovanju sprememb po letu 2020.

Robert Peklaj, KGZS
robert.peklaj@kgzs.si

Na Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede v Mariboru je sredi februarja potekalo tretje srečanje mladih prevzemnikov, ki so uspešno kandidirali na razpisu Programa razvoja podeželja »Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete«. Dogodek so organizirali Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Zveza slovenske podeželske mladine in Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije. Srečanja se je udeležil tudi predsednik Kmetijske gozdarske zbornice Slovenije Cvetko Zupančič z ekipo sodelavcev, ki so aktivno sodelovali pri pripravi srečanja in kasneje izvedbi delavnice.

»Prav je, da vse več mladih prevzema kmetije in da mladi postanete tudi gospodarji, ne samo delavci. S tem postanete bolj odgovorni in resni, tudi laž-

je uresničite svoje ideje. Hkrati pa pozivam tudi starejše lastnike kmetij, da se čim prej odločijo za ta korak in kmetijo prepišejo na mlade prevzemnike,« je v uvodnem pozdravu pozval predsednik KGZS Cvetko Zupančič. Pri tem je še dodal, da je ena prednostnih nalog KGZS prav delo z mladimi. KGZS ne želi biti z mladimi kmeti le takrat, ko je treba izpolniti kakšno vlogo za razpise, temveč želi sodelovati z njimi celovito, zastopati tudi njihove interese in biti partner pri kmetovanju. Na koncu je Zupančič še pozval vse pristojne ustanove, da omogočijo kmetijam dostop do denarja, ki je na voljo tako v Evropi kot doma, in da pri tem ne postavljajo preveč zapletenih ali dodatnih ovir.

O pomenu mladih kmetov so govorili tudi drugi govorniki in so-

Na tretjem srečanju mladih prevzemnikov v Hočah se je zbralo veliko število mladih kmetov.

delujoči na srečanju. Tako je ministar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Dejan Židan pohvalil prisotne in njihovo željo za napredkom, hkrati pa jih opozoril, da bodo njihove kmetije lahko uspešne le, če bodo nanje gledali kot samostojne gospodarske enote. To pomeni, da morajo pri poslovanju upoštevati ne samo tehnične stroške, temveč tudi ceno lastnega dela.

Mlada prevzemnica kmetije Damjana Ostanek Heric je pri predstavitvi svojih izkušenj pozvala prisotne, da naj pri sprejemanju pomembnih odločitev sicer poslušajo svoje starše, a naj naredijo oziroma sprejmejo odločitev po svoji volji, kajti sami bodo morali to tudi uresničiti.

Srečanje je potekalo že tretjič, in sicer po treh objavljenih razpisih leta 2015, 2016 in 2017,

kjer je na razpisih Programa razvoja podeželja »Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete« uspešno kandidiralo 810 mladih prevzemnikov. Cilj podukrepa 6.1 Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete je izboljšanje starostne strukture kmetijskih gospodarstev in izboljšanje konkurenčnosti kmetijskih gospodarjev. Podpora je namenjena mladim kmetom, ki so stari

od 18 do vključno 40 let, imajo ustrezno znanje in usposobljenost, ter prvič vzpostavljajo kmetijo in kmetijsko dejavnost. Od leta 2015, ko je bil objavljen prvi javni razpis, je do leta 2017 tekla vsakoletna objava javnih razpisov v sredini leta. Za celo obdobje izvajanja podukrepa je predvidenih 60,65 milijona evrov javnih sredstev. V prvih treh javnih razpisih je bilo dodeljena dobra polovica razpoložljivih javnih sredstev, skupaj 30.556.800 evrov. Največ javnih sredstev je bilo razpisanih v letu 2017, največ sredstev pa je bilo dodeljenih na podlagi razpisa v letu 2016, ko so bila dodeljena vsa razpisana sredstva. Za prihodnje javne razpise ostaja na razpolago še 30.093.200 evrov. Največ, skoraj 55 % upravičencev, je bilo v starostni skupini od 30 do 40 let. Dobrih 30 % jih je bilo v starostni skupini od 24 do 29 let. Skoraj 14 % upravičencev je bilo starih 23 let ali manj. Povprečna starost upravičenca je 30 let, upravičenke pa 32 let.

Biotehniški poklici – zanesljiva pot v prihodnost!

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) si skupaj s Konzorcijem biotehniških šol prizadeva za boljšo izobrazbo ljudi na slovenskem podeželju.

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Konec januarja je potekala novinarska konferenca, na kateri so sodelovali predsednik KGZS Cvetko Zupančič, vodja Konzorcija biotehniških šol

Tone Hrovat, predsednik strokovnega odbora za šolstvo pri KGZS Peter Pribožič in mladi kmet Aleš Kirbiš.

Kot je uvodoma dejal

Cvetko Zupančič, je ključni dejavnik razvoja kmetijstva izobraževanje. »Poklic kmeta je danes drugačen. Potrebna so številna znanja in najboljše temelje za uspešno kmetovanje lahko mladi pridobijo z vpisom v biotehniške šole. Na KGZS v vseh pogledih podpiramo izobraževanje v kmetijstvu, pa naj si bo v okviru rednega šolanja ali kasneje, ko imajo kmetje možnost v okviru KGZS pridobiti certifikat nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK), ki pripomore, da so kmetje res specializirani

v tistem, kar delajo,« je povedal Zupančič.

Vodja Konzorcija biotehniških šol Tone Hrovat pa je ocenil, da so v biotehniških šolah dosegli višjo kakovost posameznih programov, zato so biotehniške šole zagotovo pravo 'orodje', da se bo dobro obdelovalo našo zemljo in da bo pridelana hrana visoke kakovosti. »Ugotavljamo, da je na uspešnih kmetijah praviloma vsaj en član družine s kmetijsko izobrazbo,« zaključil Hrovat.

Temu je pritrnil tudi mla-

di kmet Aleš Kirbiš iz Šikol pri Cirkovcah, ki je končal Srednjo biotehniško šolo v Mariboru in nadaljeval študij zootehniške na Biotehniški fakulteti v Ljubljani. »Šel sem skozi izobraževanje v kmetijstvu in dobil širino, ki mi omogoča uspešno kmetovanje,« izpostavi Kirbiš.

Predsednik strokovnega odbora za šolstvo, svetovanje, raziskave in razvoj na KGZS Peter Pribožič pa je povedal, da je pomembno, da se otroci s kmetij vpisujejo v biotehniške šole, posebej tisti, ki imajo namen

kmetovati in biti mladi prevzemniki. »Ceniti moramo poklice v kmetijstvu. Kdo jih bo, če ne kmetje in tisti, ki delamo v kmetijstvu? Temelj za to pa je dobra izobrazba s praktičnimi znanji, ki jih je moč pridobiti na biotehniških šolah, za kakovost izvedbe pa morata kmetijsko in šolsko ministrstvo zagotoviti sredstva za delovanje,« je zaključil Pribožič.

1. TECH CELJE EXPO

Mednarodni tehnološki sejem
Celjski sejem, 18.-21. april 2018

www.ce-sejem.si

Mednarodno tekmovanje gozdnih delavcev, sobota,
21. april, od 9.30 do 15. ure

Organizatorja: GIZ Gozdarstva in Celjski sejem d.d.

Ekipe gozdnih delavcev iz petih držav (Slovenija, Hrvaška, Italija, Avstrija, Madžarska) se bodo pomerile v naslednjih tekmovalnih disciplinah:

- menjava verige in obračanje meča • kombinirani rez • kleščanje
- precizni rez na podlagi • zasek, podžaganje – simulacija podiranja drevesa

NOVO na sejmu!

Lesnoobdelovalni stroji, orodja in repromaterial, gozdna tehnologija

Strokovni posvet Od drevesa do lesenega izdelka (petek, 20.4.)

Mednarodno tekmovanje gozdnih delavcev (sobota, 21.4.)

Vabljeni vsi lastniki gozdov, gozdni delavci, žagarski obrati, mizarji, proizvajalci pohištva ...

Celjski sejem vam podari vstopnico!

Pokličite nas ali nam pišite (ga. Helena Kalin, T: 03 54 33 213, E: helena.kalin@ce-sejem.si) in poslali vam bomo registracijsko kodo za brezplačno vstopnico. Prijave za brezplačno vstopnico pričakujemo najkasneje do 16. aprila.

Za zbornico je uspešno leto 2017

KGZS predstavila številne aktivnosti pri oblikovanju zakonodaje, ki vplivajo na kmetijstvo in gozdarstvo.

Tatjana Vrbošek, KGZS
tatjana.vrbosek@kgzs.si

Vodstvo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) je na novinarski konferenci v začetku januarja predstavilo dosežke leta 2017 in glavne cilje dela v letu 2018. »Lansko leto so zaznamovale številne naravne nesreče, ki so močno ogrozile kmetijstvo. Delo KGZS je bilo tako usmerjeno v tehnološko svetovanje in pripravo zakonskih podlag za sistemsko rešitev odprave posledic naravnih nesreč ter pripravo ustreznih interventnih zakonov,« je med drugim povedal predsednik KGZS **Cvetko Zupančič**.

Zbornica je ena redkih ne-

vladnih organizacij, ki opozarja na težave pri pozidavi kmetijskih zemljišč in je zato sodelovala pri aktivnostih, povezanih s kmetijsko zemljiško politiko. V Sloveniji imamo na načelni ravni dobro rešeno varovanje kmetijskih zemljišč. Težava je v tem, da pri nas še ni zavedanja, da gre za dobrino omejenega obsega, od katere je naša družba dolgoročno odvisna.

Na KGZS opozarjajo, da je treba spremeniti nacionalno zavest in ravnanje pri posegih v prostor, spoštovati že sprejete mehanizme, čim prej vzpostaviti trajno varovana zemljišča,

Vodstvo KGZS je predstavilo uspešno delo v letu 2017 in načrte za leto 2018.

povečati odškodnine za spremembe namembnosti zemljišč, predvsem pa pri sprejemanju

prostorskih načrtov bolj upoštevati stroko.

Dokončna ureditev javne službe kmetijskega svetovanja

Znotraj sistema KGZS deluje kmetijska svetovalna služba, ki ima z začetkom leta 2018 zakonsko urejen status javne službe kmetijskega svetovanja v Sloveniji (JSKS). »Je svetovalna služba, kjer lahko kmet dobi največ, njene storitve lahko koristi vsak, kar je redkost v Evropi,«

je opozoril Zupančič. Na KGZS ocenjujejo, da nov način izvajanja aktivnosti JSKS prinaša številne prednosti tako za kmete kot kmetijske svetovalce.

Med dosežki v letu 2017 na KGZS izpostavljajo, da je kmetijska svetovalna služba pripravila 80 % odobrenih vlog za investicije v primarno kmetijsko dejavnost in večino vlog za pridelavo na kmetiji. Izkušnje kažejo, da so projekti, pripravljeni v okviru sistema KGZS, zaradi visoke strokovne priprave najbolj uspešni.

KGZS je prav tako v času priprave Zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin in obdavčitvi nepremičnin nasprotovala modelu vrednotenja, ki nerealno ocenjuje vrednost kmetijskih in gozdnih zemljišč, ter zahtevala, da se pri določanju vrednosti zemljišč uporablja vrednotenje glede na dejansko rabo nepremičnin. Žal pripombe KGZS niso bile upoštevane. »Zadeva za KGZS vseeno ni zaključena, saj bomo izkoristili vsa možna sredstva za spremembe zakona, ki je v posameznih delih za kmetijstvo nad vse krivičen,« je še napovedal Zupančič.

Leto 2018 v znamenju sprememb skupne kmetijske politike

Med glavnimi usmeritvami dela v letu 2018 je direktor KGZS **Branko Ravnik** izpostavil aktivno sodelovanje pri pripravi in sprejemanju zakonodaje v povezavi s kmetijstvom ter vlogi KGZS pri razpravah in pripravi dokumentov o spremembi skupne kmetijske politike po letu 2020, ki naj bo bolj po meri slovenskega kmetijstva. Zbornica se bo tudi v letu 2018 vključevala v promocijo slovenskega kmetijstva s številnimi aktivnostmi.

Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije deluje **20 strokovnih odborov in 5 komisij**, ki so posvetovalni organi Sveta in Upravnega odbora KGZS, ki sta najvišja organa zbornice. V odbore in komisije je imenovanih **231 članov**, ki oblikujejo stališča do predlogov zakonodaje na vseh ravneh ter dajejo predloge in rešitve za napredek kmetijstva ter razvoja podeželja. V letu 2017 je bilo izvedenih **74 sej** odborov in komisij.

Sveti območnih enot zbornice, v katerih deluje **122 voljenih članov**, so na sejah pripravljali mnenja in druge podlage za razvoj kmetijstva območne enote, obravnavali nove zakonske podlage v kmetijstvu, predlagali spremembe obstoječe zakonodaje, pregledovali in obravnavali smernice in podlage v kmetijstvu ter njihovo prilagajanje novim ureditvam.

Kako bolj učinkovito ravnati z območji Natura 2000

V letu 2017 je Računsko sodišče Republike Slovenije opravilo revizijo učinkovitosti ravnanja z varstvenimi območji Natura 2000.

mag. Mateja Žvikart, Zavod RS za varstvo narave
mateja.zvikart@zrsvn.si

Računsko sodišče Republike Slovenije je leta 2016 začelo revizijski postopek, s katerim je ugotavljalo učinkovitost ravnanja (upravljanja) z območji Natura 2000 v Sloveniji. Revizija se je nanašala na obdobje dveh let (2015 in 2016), reviziranci pa so bili Vlada Republike Slovenije, Ministrstvo za okolje in prostor (MOP) ter Zavod RS za varstvo narave (ZRSVN). Ciljev revizije je bilo več, a bodo v nadaljevanju podrobneje predstavljene le ugotovitve, vezane na kmetijski sektor. Računsko sodišče v končnem poročilu, izdanem oktobra 2017, podaja več ugotovitev in priporočil.

Smernice in priporočila

Pred pripravo Programa razvoja podeželja 2014–2020 ni bilo pripravljenih naravovarstvenih smernic, s katerimi bi bile podane ključne naravovarstvene usmeritve.

Računsko sodišče je pre-

verjalo, ali in na kakšen način so bile pristojne službe varstva narave vključene v pripravo strateških in operativnih načrtov kmetijskega sektorja. Ugotovilo je, da je bila za aktualen Program razvoja podeželja (PRP) 2014–2020 izvedena celovita presoja vplivov na okolje (CPVO), da pa predhodno za PRP niso bile izdelane naravovarstvene smernice, s katerimi bi bila že pred pripravo PRP podana naravovarstvena izhodišča. Okoljsko poročilo, ki je rezultat CPVO postopka, mora namreč povzeti podatke o pridobitvi in upoštevanju naravovarstvenih smernic. Računsko sodišče ugotavlja, da Okoljsko poročilo za PRP 2014–2020 teh podatkov nima.

Določene so nižje ciljne površine KOPOP, na katerih naj se izvaja prilagojena kmetijska praksa, kot je dejanska skupna površina travnikov, ki jih je treba ohranjati. Zato naj Zavod RS za varstvo narave

S prilagojeno kmetijsko prakso se ne ohranjajo le ogrožene vrste in njihovi habitati, temveč tudi dobrobiti, ki jih ljudem nudi narava. Foto: Andrej Hudoklin

razkrije celotno (100 %) površino vseh varstveno pomembnih travnikov znotraj območij Natura 2000.

V zvezi z določitvijo ciljnih površin KOPOP, na katerih naj se izvaja prilagojena kmetijska praksa, se je v preteklosti pojavljalo veliko očitkov, da so določene v prevelikem obsegu. Računsko sodišče je ugotovilo, da so ciljne površine KOPOP izračunane po metodologiji, ki je

bila pripravljena za ta namen, in da so celo manjše, kot je površina vseh travnikov, za katere kmetije na posameznem območju uveljavljajo subvencije. Ker je stanje travniških vrst in habitatnih tipov na večini območij slabo, določanje nižjih ciljnih površin po mnenju sodišča ni logično, saj na ta način zagotavljanje ugodnega stanja ni možno doseči. Računsko sodišče zato priporoča, da se razkri-

je celotna (100 %) površina varstveno pomembnih travnikov znotraj območij Natura 2000, določitev nižjih ciljnih površin KOPOP pa naj se ustrezno pojasni.

Naravovarstveni cilji ne bodo doseženi. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano naj zato preuči, kako bi bilo najprimerneje zagotoviti izvedbo potrebnih ukrepov na področju kmetijstva (na primer z uvedbo Natura plačil).

Računsko sodišče ugotavlja, da varstveni cilji kljub nižjim površinam ne bodo doseženi, saj površine, na katerih se trenutno izvaja prilagojena kmetijska praksa, predstavljajo komaj 23 % ciljnih površin. Ob tem hkrati poudari, da evropska Uredba o podpori za razvoj podeželja omogoča uvedbo bolj obvezujočih ukrepov – npr. plačil v okviru območij Natura 2000, a se Slovenija za ta ukrep v aktualnem PRP še ni odločila. Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano zato priporoča, da preuči, kako bi bilo najprimerneje zagotoviti izvedbo potrebnih ukrepov na področju kmetijstva (tudi na primer z uvedbo Natura plačil).

Izvajanje naravovarstvenih operacij KOPOP kmetijam predstavlja dodaten vir dohodka ne glede na velikost in

njihovo proizvodno usmerjenost. Nobena od proučevanih kmetij tega ni optimalno izkoristila.

Končno revizijsko poročilo obravnava tudi ekonomsko analizo poslovanja treh različnih proizvodno usmerjenih tipov kmetij (ekološka kmetija, reja govejih pitancev, prirerja mleka). Vse tri kmetije imajo površine na območju Natura 2000 in torej imajo možnost izvajanja ciljnih naravovarstvenih operacij KOPOP. Analiza ugotavlja, da nobena od proučevanih kmetij dodatnega vira dohodka ni optimalno izkoristila.

Sistemsko je treba urediti sodelovanje sektorja varstva narave s kmetijskim sektorjem. Potrebne ukrepe v zvezi s tem naj se predlaga Vladi RS.

Za konec je Računsko sodišče obdelalo še področje sodelovanja med sektorjema varstva narave in kmetijstva. Kot ocenjuje, je na tem področju še prostor za izboljšave, vsekakor pa je sodelovanje treba urediti na sistemski ravni.

Revizijsko poročilo je javno objavljeno in dostopno na <http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/I/KD8FFB63593DEF61AC12581B6004595C4>

Ste pripravljeni na oddajo zbirne vloge?

Uredite GERK-e, in pripravite dokumentacijo, saj se kampanja za oddajo vlog prične že 26. februarja!

dr. Jernej Demšar, KGZS
jernej.demsar@kgzs.si

„Kar lahko danes storiš, ne odlašaj na jutri!“ To zagotovo velja tudi za oddajo zbirnih vlog za ukrepe kmetijske politike, saj si je za to delo laže vzeti čas, ko je zunaj še neprijetno vreme, kot pa v aprilu ali maju, ko je na njivah in travnikih polno dela.

Redni rok za oddajo zbirnih vlog bo potekal od 26. februarja do 6. maja (oz. 7. maja, ker je 6. maj nedelja), urejanje GERK-ov pa intenzivno poteka že nekaj mesecev.

Spet je leto naokoli in v Javni službi kmetijskega svetovanja (JSKS) pri KGZS ter na Agenciji RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (ARSKTRP) je že vse nared za začetek nove kampanje oddajanja zbirnih vlog za ukrepe kmetijske politike za leto 2018. Tako kot smo tega že vajeni, se zbirne vloge, določene priloge in morebitne dopolnitve vlog izpolnjujejo elektronsko in praviloma pošljejo na Agencijo v elektronski obliki. Praksa preteklih let kaže, da le malo vlagateljev za oddajo zbirne vloge ne pride po pomoč h kmetijskemu svetovalcu, ki je za to delo primerno strokovno in tehnično usposobljen.

V nadaljevanju vas želimo seznaniti z nekaterimi novostmi ter opozoriti na nekaj pomembnih rokov in aktivnosti, ki jih je potrebno izvesti še pred začetkom vnosa zbirne vloge.

Glavne novosti pri neposrednih plačilih se nanašajo na spremenjen rok prenosa plačilnih pravic, izvajanje nekaterih obveznih praks zelene komponente (prepoved uporabe FFS na površinah z ekološkim pomenom) ter spremenjene osnove za podporo za mleko v gorskih območjih. Pri ukrepih Programa razvoja podeželja (KOPOP, EK, OMD in DŽ) so glavne novosti pri usklajitvah, ki se nanašajo na status planin, obtežba, roki časa košnje in območja mokrotnih travnikov pri operaciji Posebni travniški habitat (HAB), dokazovanje setve in sajenja avtohtonih sort in spreminjanje območij posebnih travniških habitatov, kjer je paša datumsko omejena, in območij, kjer je paša prepovedana.

Na zbirni vlogi za leto 2018 je dodana nova izjava, ki vlagatelje opozarja, da lahko ukrepe kmetijske politike, tudi plačilne pravice, uveljavlja le fizična oseba, pravna oseba, agrarna skupnost ali pašna skupnost, ki je za svoje kmetijsko gospodarstvo (KMG) odgovorna za izvajanje kmetijske dejavnosti in ki vse prijavljene kmetijske površine upravlja v svojo korist oz. korist KMG.

Vse podrobnosti o teh in ostalih

spremembah preberite v ločenih prispevkih tokratne številke Zelene dežele.

Podatki o kmetijskem gospodarstvu v uradnih evidencah

Kot osnova za pravilno oddajo zahtevkov je urejenost podatkov v uradnih evidencah in registrih (GERK-i, trajni nasadi, osnovni podatki o kmetijskem gospodarstvu (nosilec, namestnik ...), registri za živali ...). Tudi v letošnjem letu kmetje ne boste prejeli na dom nobenih predtiskanih obrazcev, ki bi izkazovali stanje na KMG, zapisano v raznih zbirkah podatkov. Namesto tega vam priporočamo, da pred oddajo zbirne vloge na spletnih straneh KGZS (rubrika »Vse o zbirnih vlogah 2018«) ali ARSKTRP (rubrika »Zbirna vloga 2018 ... od A do Ž«), poiščete in dobro ogledate »Vnaprej pripravljen obrazec« (po starem »Predtisk«), kjer z vpisom vaše KMG-MID dostopate do podatkov o vašem KMG na dan 28. januar 2018, ki vključuje:

- Podatke, zabeležene v RKG (nosilec, namestnik, naslov, GERK-i, razvrstitev v OMD, največja upravičena površina, površina z ekološkim pomenom ...),

Prikaz izdelave letalskih posnetkov (ortofoto posnetki). Rumeno označeno območje, ki je bilo poslikano v letu 2017, je osnova za ureditev GERK-ov, ki jih boste uveljavljali na vlogah za leto 2018.

- podatke o plačilnih pravicah iz registra plačilnih pravic,
- podatke, ki so pomembni za izpolnjevanje zahtev navzkrižne skladnosti (povprečni nagib GERK-ov, če je večji od 20 %, krajinske značilnosti (naravne vrednote), vključenost GERK v območja, za katera veljajo določene zahteve vodovarstvena območja in območje NATURA 2000),
- podatke v zvezi z okoljsko občutljivim trajnim travnjem (OOTT),
- podatke v zvezi s prepovedjo ali omejitvijo paše za ukrep dobrobit živali (DŽ) za govedo in za drobnico ter
- podatek o dolžini mejic

na KMG iz evidence mejic (MEJ_18), za katere lahko upravičenec uveljavlja zahtevek za operacijo Ohranjanje mejic v okviru ukrepa KOPOP.

Na »spletnem predtisku« je še posebej opozorjeno, če so podatki (GERK-i, namestnik ...) v RKG neurejeni. V primeru napak je potrebno najprej urediti podatke na upravni enoti in šele nato bo možen vnos zbirne vloge.

Ureditev GERK-ov

Pred oddajo zbirne vloge priporočamo vsem vlagateljem, da v registru kmetijskih gospodarstev (RKG) preverite pravilnost vnosa GERK-ov na svojem kmetijskem gospodarstvu. Vsi, ki imate dostop do interneta, lahko to naredite doma preko spletnega pregledovalnika (<http://rkg.gov.si/GERK/WebViewer/>). Dostop do vaših podatkov je mogoč z vpisom vaše KMG-MID številke. Kdor doma oziroma pri sorodnikih ali sosedih ... nima možnosti za dostop do spleta, lahko za pregled svojih GERK-ov zaprosi na upravni enoti, kjer boste GERK-e po potrebi tudi dopolnili oz. na novo uredili.

Zaradi novih letalskih posnetkov iz leta 2017 pregled in po potrebi tudi dopolnjevanje GERK-ov še posebej svetujemo nosilcem KMG, ki imajo zemljišča v zahodnem in jugozahodnem delu Slovenije (obarvano rumeno), saj so tu še posebej vidne spremembe stanja rabe zemljišč v zadnjih

letih. Pri pregledu bodite pozorni, da so na posnetkih meje vaših GERK-ov pravilno izrisane glede na dejansko stanje v naravi. Urediti je potrebno vse spremembe dejanske rabe na GERK-ih njiva, travnik, trajni nasad ... ter iz njih izločiti ceste, dvorišča, jarke, razna nastutja gradbenega ali kakšnega drugega materiala, na novo zgrajene objekte, zaraščene površine ipd., odjaviti zemljišča, ki jih ne uporabljate več, prija-

letih.

Pri pregledu bodite pozorni, da so na posnetkih meje vaših GERK-ov pravilno izrisane glede na dejansko stanje v naravi. Urediti je potrebno vse spremembe dejanske rabe na GERK-ih njiva, travnik, trajni nasad ... ter iz njih izločiti ceste, dvorišča, jarke, razna nastutja gradbenega ali kakšnega drugega materiala, na novo zgrajene objekte, zaraščene površine ipd., odjaviti zemljišča, ki jih ne uporabljate več, prija-

viti nova zemljišča ter odpraviti vse preostale nepravilnosti na GERK-ih, na katere vas bodo opozorili tudi delavci na upravnih enotah.

Do plačil tudi niso upravičene površine, na katerih se sicer lahko pasejo živali, vendar so preveč poraščene z drevjem in grmovjem oziroma imajo prenizko pokrovnost travinja (npr. gozd, zemljišča v zaraščanju, skalnate površine, izkrčene površine, na katerih še ni vzpostavljena ustreza pokrovnost travinja). Posebej opozarjamo, da na zbirno vlogo ne dajate zahtevkov na zemljišča, kjer še ni vzpostavljena kmetijska raba oziroma vlagatelji niste zares popolnoma prepričani, da bo ob začetku rastne sezone kmetijska raba vzpostavljena.

Priprava seznama živali na kmetijskem gospodarstvu

Ob izpolnjevanju zbirnih vlog je potrebno izpolniti tudi podatke o staležu živali na kmetijskem gospodarstvu.

Zato vam predlagamo, da že sedaj v priloženo preglednico po kategorijah zapišete število vseh živali, ki so bile prisotne 1. februarja 2018 na vašem kmetijskem gospodarstvu (govedo, konji, prašiči, ovce, koze, kokoši). Izpolnjeno preglednico prinesite na vnos zbirnih vlog h kmetijskemu svetovalcu.

Dokumenti, ki jih prinesite na vnos zbirne vloge

- lansko zbirno vlogo in ostale zahtevke (za leto 2017),
- v primeru spremenjenega transakcijskega računa kartico oziroma knjižico novega transakcijskega računa,
- če pride namesto nosilca kmetije na izpolnjevanje zbirne vloge pooblaščenec, mora le-ta prinesiti dve originalno podpisani navadni pooblastili, katerega obrazec lahko prejmete pri kmetijskih svetovalcih ali pa ga poiščete in natisnete s spletnih strani KGZS ali KGZ,
- izmere posameznih poljin (površine in razdalje) za posamezne GERK-e njiv, na katerih gojite več vrst rastlin,
- podatke o turnusni reji (povprečno število živali v turnusu in skupno št. dni vseh turnusov),
- v primeru uveljavljanja ukrepa dobrobit živali (DŽ – govedo) izpis ušesnih številk potencialno vključenih živali,
- v primeru uveljavljanja ukrepa dobrobit živali – (DŽ – drobnica) spremne liste za drobnico, ki bo na kmetijo prišla od vključno 2. februarja 2018 dalje,
- v primeru oddaje živinskih

gnojil je potrebno imeti podatke o prejemnikih gnojil in vrsto ter količino oddanih gnojil,

- podatke o količini (litri) ne-

posredne prodaje kravjega mleka, vključno z mlekom, uporabljenim za mlečne izdelke, namenjene neposredni prodaji, mlekom, pro-

Preglednica 1: Seznam vseh živali na dan 1. februar 2018
IZPOLNITE IN PRINESITE NA VNOS ZBIRNE VLOGE

Vrsta	Kategorija	Število
GOVEDO	teleta do šest mesecev	
	mlado govedo od šest mesecev do enega leta	
	mlado govedo od enega do dveh let	
	govedo nad dve leti	
	prilikavi zebu do dveh let	
	prilikavi zebu nad dve leti	
DROBNICA	jagnjeta do enega leta	
	ovce, starejše od enega leta oziroma so že jagnjile – mlečne	
	ovce, starejše od enega leta oziroma so že jagnjile – mesne	
	ovni, starejši od enega leta	
	kozlički do enega leta	
	koze, starejše od enega leta oziroma so že jarile - mlečne	
	koze, starejše od enega leta oziroma so že jarile - mesne	
kozli starejši od enega leta		
KOPITARJI	žrebeta do enega leta	
	poniji	
	konji, starejši od enega leta	
	osli, mezgi in mule	
PRAŠIČI	prašiči pitanci od 30 kg dalje, pitani na višjo težo in kmečka reja prašičev	
	sesni pujski	
	tekači do 30 kg	
	prašiči pitanci od 30 do 110 kg	
	plemenski merjasci	
	plemenske mladice	
PERUTNINA	petelini, kokoši kmečke reje	
	kokoši nesnice (prireja jedilnih jajc)	
	matične kokoši (prireja valilnih jajc za pitovne piščance)	
	matične kokoši (prireja valilnih jajc za nesnice)	
	jarkice (prireja jedilnih jajc)	
	jarkice (prireja valilnih jajc)	
	pitovni piščanci	
	purani	
	pourice	
	noji	
	pitovni noji, stari manj kot eno leto	
	gosi	
	race	
	pegatke	
prepelice		
prepelice		
DRUGE ŽIVALI*		

*V prazna polja vpišite drugo kategorijo živali, ki jih redite na kmetijskem gospodarstvu (plemenski kunci, kunci v pitanju, damjaki in mufloni, navadni jeleni, divji prašiči, jerebice, fazani, lame in alpake, polži ...) ter pripišite število teh živali oz. maso v tonah za polže.

GERK-e je potrebno na upravnih enotah urediti vsaj en dan pred oddajo zbirne vloge!

Pomembni roki za oddajo zbirne vloge in druge aktivnosti

Rok za oddajo vlog za prenos plačilnih pravic za koriščenje v letu 2018	28. februar 2018	Zapisnik o prigonu živali na pašo na planino ali skupni pašnik 1. za govedo posredovati veterinarski organizaciji	vsaj 4 dni pred posredovanjem na ARSKTRP oz. najpozneje 15. dni po prigonu
Redni rok za vložitev zbirne vloge (zahtevek za neposredna plačila, zahtevek za dodelitev plačilnih pravic iz nacionalne rezerve, zahtevek za KOPOP, EK, OMD, dobrobit živali za prašiče in govedo ...)	26. februar do 6. maj 2018 oz. 7. maj 2018 (ker je 6. maj nedelja)	2. posredovanje zapisnika na ARSKTRP	najpozneje do 30. junija 2018
Zadnji rok za oddajo zahtevkov za DŽ drobnico	4. maj 2018!	Izjava o številu pastirjev na planini (upravičenci, ki uveljavljajo KOPOP zahtevo KRA_PAST: Planinska paša s pastirjem)	do 30. junija 2018
25-dnevni zamudni rok za vložitev zbirne vloge (1-odstotno znižanje plačil/delovni dan za vse zahteve in 3-odstotno znižanje za dodelitev plačilnih pravic iz nacionalne rezerve) Če se zbirna vloga odda po 25-dnevem zamudnem roku, so vsi zahtevki iz zbirne vloge zavrnjeni.	8. do 31. maj 2018	Predhodno 6-urno usposabljanje za nov vstop v ukrep KOPOP – vstop možen le za „odprte“ zahteve KOPOP	do 5. maja 2018
Sprememba zbirne vloge, ki vključuje spremembo že vloženih zahtevkov, dodajanje novih GERK-ov, ki so v RKG vneseni že po oddaji zbirne vloge – brez znižanja plačil, razen za nove zahteve	do 31. maja 2018	Izdelava ali posodobitev programa aktivnosti za vključene v KOPOP in EK (zainteresirani za vstop ter obstoječi vključeni v ukrepa KOPOP in EK)	najpozneje na dan oddaje zbirne vloge
Obvezno sporočanje sprememb kmetijske rastline tudi po 31. maju če spremenjena kmetijska rastlina vpliva na višino plačila za ukrep EK, če se pri zahtevah POZ_KOL, POZ_ZEL, VOD_ZEL, GEN_SOR in GEN_SEME poseje druga kmetijska rastlina, kot je navedena na zbirni vlogi, če spremenjena kmetijska rastlina vpliva na izpolnjevanje pogojev za zeleno komponento in če gre za kakršne koli spremembe pri gojenju konoplje ali vrtnega maka.	kadarkoli ob izvedeni spremembi	Redno 4-urno usposabljanje za vse vključene v ukrep KOPOP	do 20. decembra 2018
Obvezno sporočanje sprememb lokacije naknadnih posevkov in podsevkov trave ali stročnic za zagotavljanje površin z ekološkim pomenom v okviru sheme neposrednih plačil	do 15. avgusta 2018	Individualno svetovanje za vključene v KOPOP v letu 2015 in 2016	do 31. decembra 2018
Obrazec za oddajo in prejem živinskih gnojil, digestata ali komposta, lahko oddan skupaj z zbirno vlogo ali posebej	najpozneje do 15. decembra 2018	Izdelava individualnega načrta preusmeritve KMG iz konvencionalnega v ekološko pridelavo (za upravičence, ki prvič vstopajo v kontrolo EK v letu 2018)	do 20. decembra 2018
Vloga za izstop iz sheme za male kmete za leto 2019 (samo KMG, ki so v letu 2015 vstopila v shemo za male kmete)	do 3. januarja 2019	Redno 6-urno usposabljanje za vse vključene v ukrep EK	do 20. decembra 2018
Obrazec »Zmanjšanje ali prenos površin, vključenih v ukrep KOPOP oziroma EK v predhodnem letu, za leto 2018« (nosilec KMG, ki je v letu 2017 uveljavljal ukrep KOPOP oz. EK, v letu 2018 pa je izvedel zmanjšanje, spremembo lokacije ali prenos teh površin oz. obveznosti na drugega nosilca kmetijskega gospodarstva)	hkrati z oddajo zbirne vloge	Izdelan program dobrobiti živali (upravičenci, ki v letu 2018 prvič uveljavljajo ukrep dobrobiti živali - prašiči)	31. december 2017
		Opravljen pregled gospodarstva oz. izdelana posodobitev programa dobrobiti živali in vnos podatkov v CRPŠ (upravičenci, ki imajo že izdelan program dobrobiti živali za leto 2017)	do 31. marca 2018
		Redno 4-urno usposabljanje za vse vključene v ukrep DŽ	do 15. decembra 2018
		Primer višje sile ali izjemne okoliščine mora upravičenec pisno sporočiti ARSKTRP na predpisanem obrazcu in priložiti dokazila.	v 15 delovnih dneh od dneva, ko to lahko stori

danim preko mlekomata, in mlekom, prodanim v okviru majhnih količin,

- v primeru uveljavljanja reje avtohtonih in tradicionalnih pasem domačih živali (ukrep KOPOP, zahteva GEN_PAS) dokumente o vpisu v rodovniško knjigo ali vsaj identifikacijske številke živali,
- v primeru uveljavljanja avtohtonih sort (ukrep KOPOP, zahteva GEN_SOR in GEN_SEME) ime sorte,
- v primeru setve konoplje ime sorte,

- ostale dokumente o kmetijskem gospodarstvu, ki bodo lahko v pomoč pri izpolnjevanju vloge in zahtevkov (zapisnike kontrolorjev, zadnji izpis o urejenih GERK-ih iz registra kmetijskih gospodarstev, odločbe o prejetih plačilih za preteklo leto, odločbo o dodelitvi plačilnih pravic, morebitne še nerešene pritožbe na odločbe ...),
- ažuriran register za posamezno kategorijo živali na kmetijskem gospodarstvu – za govedo (rumena knjiga),

za drobnico (zelena knjiga) in za prašiče (vijolična knjiga).

Informiranje in pomoč pri vnosu zbirnih vlog

Na kmetijsko-gozdarskih zavodih tudi letos potekajo informativna usposabljanja iz vsebin uveljavljanja in izvajanja ukrepov skupne kmetijske politike. Vabimo vas, da se na spletnih straneh ali pri vaših svetovalcih pozanimajte za termine in se udeležite katerega od njih.

V času kampanje za odda-

jo zbirnih vlog bodo kmetijski svetovalci Javne službe kmetijskega svetovanja na 72 vnosnih mestih po vsej Sloveniji svetovali vlagateljem v zvezi z ukrepi kmetijske politike, nudili pomoč pri izpolnjevanju obrazcev in elektronsko oddali zbirne vloge.

Pomoč vlagateljem bo na vseh KGZ potekala po sistemu naročanja. Kmetijski svetovalci bodo vnaprej določili termine za pomoč KMG pri vnosu zbirnih vlog in tako enakomerno razporedili izpolnjevanje zahtevkov na celotno kampanjo.

Kje so na voljo dodatne informacije?

- informativna usposabljanja na KGZ,
- informativni list, ki ga kmetijski svetovalci delijo udeležencem informativnih izobraževanj, na voljo pa vam bo tudi na samem vnosu zbirnih vlog,
- daljša navodila za izvajanje ukrepov SKP 2018, dostopna na spletnih straneh,
- spletna stran KGZS, v rubriki »Vse o zbirnih vlogah 2018« in
- spletna stran ARSKTRP, v

rubriki »Zbirna vloga 2018 ... od A do Ž«.

Tudi letos z oddajo zbirne vloge ne odlašajte. Prosimo vas, da se zaradi načrtovanja in izvajanja pomoči vlagateljem dosledno držite in odzovete na vnaprej določen termin za vnos vaše zbirne vloge. Tako lahko pripomorete k lažji izvedbi obsežne naloge ter k zmanjšanju obremenitev kmetijskih svetovalcev v zadnjih dneh kampanje 2018.

Spremembe in najpomembnejše zahteve v KOPOP

Kmetijska gospodarstva ob oddaji zbirne vloge lahko uveljavljajo tudi operacije in zahteve za ukrep kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (ukrep KOPOP).

Marinka Korošec, KGZS
marinka.korosec@kgzs.si

Operacije in zahteve v ukrepu KOPOP tudi v letu 2018 prinašajo nekaj novosti, popravkov, dopolnitev in sprememb. V nadaljevanju vam želimo na kratko predstaviti največje in najpomembnejše spremembe in novosti ter vas opozoriti na nekatere pomembne zahteve, ki jih morate izpolnjevati.

Omejen vstop v letu 2018

V letu 2018 ni mogoče vstopiti v vse operacije in zahteve ukrepa KOPOP. Možen je vstop v naslednje operacije:

- Posebni traviščni habitati,
- Traviščni habitati metuljev,
- Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov,
- Steljniki,
- Vodni viri,

- Ohranjanje habitatov strmih travnikov,
- Grbinasti travniki,
- Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri,
- Planinska paša,
- Visokodebelni travniški sadovnjaki,
- Ohranjanje mejic,
- Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija.

V letu 2018 lahko v vse zgoraj navedene operacije vstopijo kmetijska gospodarstva (KMG), ki do sedaj še niso uveljavljala nobene operacije ukrepa KOPOP, ob tem da morajo izpolniti pogoje upravičenosti (vstopne pogoje), in tudi KMG,

ki so vstopila v KOPOP že v preteklih letih in želijo na novo uveljavljati še dodatne operacije na svojem KMG.

Nadaljevanje in možnost širitve obveznosti

Vsi, ki so ukrep KOPOP v letu 2017 že izvajali, morajo nadaljevati svoje prevzete obveznosti iz let 2015 in/ali 2016 in/ali 2017. KMG, ki so že iz preteklih let vključeni v KOPOP, lahko poleg nadaljevanja prevzetih obveznosti:

- svoje obveznosti razširijo do 20 % ali za 2 hektarja in nadaljujejo svojo prevzeto obveznost iz let 2015 in/ ali 2016 in/ali 2017,

- se vključijo tudi v nove, dodatne operacije in zahteve, v katere je vstop mogoč v letu 2018, če jim razmere na njihovem KMG to omogočajo.

Nov vstop v operacije ukrepa KOPOP

V posamezne operacije ukrepa KOPOP lahko na novo vstopi KMG, ki izpolnjujejo naslednje vstopne pogoje:

- KMG obsega najmanj 1 ha kmetijskih površin v obdelavi, vendar ni nujno, da so vse površine vključene v ukrep KOPOP,
- KMG mora biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev (RKG),
- nosilec ali član KMG mora

imeti najkasneje do 5. maja 2018 opravljen 6-urni program usposabljanja s področja kmetijske okoljskih in kmetijsko-podnebnih vsebin (predhodna usposabljanja); tisti, ki so predhodno usposabljanje opravili že v preteklih letih, v ukrep KOPOP pa v teh letih niso vstopili, imajo obveznost predhodnega usposabljanja opravljeno in jim v letošnjem letu tega usposabljanja ni treba opravljati ponovno,

- izdelan mora imeti program aktivnosti (PA) kmetijskega gospodarstva, ki ga pripravijo skupaj z izbranimi kme-

Nadaljevanje na strani 10

tjiskimi svetovalci pred oddajo zbirne vloge.

Vsa kmetijska gospodarstva, ki boste v letu 2018 izvajala eno ali več operacij KOPOP, morate te operacije izvajati v skladu s predpisanimi pogoji. Z namenom, da se izognete sankcijam, pa vas želimo opozoriti še posebej na naslednje zahteve:

- Urediti morate površine v RKG v skladu z dejanskim stanjem v naravi (prijaviti površine, ki so namenjene kmetijski rabi in so v uporabi določenega kmetijskega gospodarstva), javiti vse spremembe, ki so se zgodile na površinah KMG in/ali v registrih, v katerih so podatki o površinah/živalih.
- Opraviti morate 4-urno redno usposabljanje, najkasneje do 20. decembra 2018.
- Voditi morate vse predpisane evidence (evidenca o vseh delovnih opravilih, evidenca o uporabi gnojil na KMG – zbirnik, evidenca o uporabi fitofarmaceutskih sredstev na KMG – zbirnik, evidenca uporabe organskih in mineralnih gnojil, podatki o uporabi fitofarmaceutskih sredstev pri ukrepu KOPOP) na predpisanih obrazcih, ki so dostopni na spletni strani KGZS (vse o Zbirnih vlogah 2018) in tudi na spletnih straneh MKGP in ARSKTRP

(zbirna vloga 2018 ... od A do Ž).

- Na KMG morate hraniti račune o nakupu gnojil, fitofarmaceutskih sredstev, semen/sadik avtohtonih in tradicionalnih sort, podlag sadnega drevja, deklaracije, izjave o opravljenih strojnih storitvah ipd..
- Program aktivnosti morate imeti v letošnjem letu izdelan vsi, ki na novo vstopate v KOPOP, in dopolnjen vsi tisti, ki boste razširili svoje obveznosti na nove operacije ali dodali nove GERK-e (razširili obveznosti znotraj določene operacije ali zahteve na več površin). Program aktivnosti mora biti izdelan ali dopolnjen najpozneje na dan oddaje zahtevka za ukrep KOPOP.
- Vsi, ki na novo vstopate v KOPOP v letu 2018 ali dodajate v letu 2018 nove GERK-e, morate za vse nove GERK-e, ki jih gnojite z mineralnimi gnojili, ob izdelavi programa aktivnosti (PA) svetovalcu predložiti tudi analizo tal in gnojilni načrt. Gnojilni načrti mora biti petleten in narejen na podlagi veljavne analize tal ter vključuje podatke o vsebnosti P, K in organske snovi (za trajno travinje analiza tal na organsko snov ni potrebna). Kot veljavna analiza

je analiza tal izdelana od 1. januarja 2016 dalje. Petletni gnojilni načrt mora biti narejen za posamezen GERK in ustrezno kmetijsko rastlino. Vsi upravičenci morajo ob oddaji zbirne vloge oddati tudi analizo tal in gnojilni načrt kot skenogram ali kopije poslati v fizični obliki na Agencijo.

- Vsi, ki ste v KOPOP vstopili v letih 2015 ali 2016, morate do konca leta 2018 (do 31. decembra 2018) uporabiti storitev svetovanja.

Operacija Posebni traviščni habitati (HAB)

Pri operaciji Posebni traviščni habitati (HAB) se z letom 2018 spreminja zahtevana obtežba (z 0,2–1,5 na 0–1,5 GVŽ travojedih živali/ha).

Pri kombinaciji operacij TRZ_I in TRZ_II z operacijo HAB se zniža tudi povprečna letna obtežba na 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali na hektar kmetijskih površin.

Pri zahtevi HAB_KOS se v odvisnosti od območja uvaja pet datumov prepovedi rabe v razponu od 20. maja do 30. junija tekočega leta in z letom 2018 se uvaja tudi višje plačilo za to zahtevo za mokrotne travnike.

Mokrotni travniki bodo do dodatno višjega plačila upravičeni tudi pri zahtevi HAB_

ORGG, če ne bodo gnojeni.

Novi vstopi v operacijo HAB na območjih mokrotnih travnikov pa bodo od leta 2018 mogoči pod pogoji, ki so določena za mokrotne travnike.

Informacije o tem, na katerem območju HAB ležijo GERK-i vašega KMG in za katere mokrotne travnike je mogoče uveljavljati plačila, lahko poiščete na spletnem pregledovalniku (GERK/RABA – <http://rkg.gov.si/GERK/WebViewer/>) ali pri kmetijskih svetovalcih na izpostavah kmetijsko-gozdarskih zavodov.

Operacija ohranjanje mejic (KRA_MEJ)

Pri operaciji KRA_MEJ je v letu 2018 posodobljen sloj mejic, spremenjena je tudi definicija mejic: Mejica je vsaj 10 metrov dolga in pri krošnji največ 20 metrov široka strnjena in samostojna linija lesne vegetacije drevja oziroma grmičevja, ki ni gozdni rob ali del zaraščajoče se površine in ni del GERK-a ter služi namenu razmejevanja, pri čemer je znotraj vsakih 10 metrov mejice dopustna ena vrzel, ki ne sme biti večja od 3 metrov.

Pri uveljavljanju zahteve za KRA_MEJ želimo opozoriti vlagatelje, da naj bodo pozorni za vsako mejico, ki jo uveljavljajo, da v naravi res obstaja (da ni

bila že v preteklih letih odstranjena) in da izpolnjuje pogoje za mejico – leži neposredno ob upravičeni površini (med mejičo in npr. travnikom ne sme biti vodotokov, poti ...).

Operacija reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje (GEN_PAS)

Pri operaciji Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, je potrebno upoštevati, da morajo biti živali avtohtonih in tradicionalnih pasem vpisane v izvorno rodovniško knjigo, rodovniško knjigo oz. registre ali evidence porekel. ARSKTRP podatke o vpisu za govedo in konje preverja glede na stanje na dan 1. februar 2018, za prašiče, ovce, koze in kokoši pa glede na stanje en dan pred oddajo ZV za leto 2018. V primeru izločitve živali med letom zaradi pogina, prodaje ... je potrebno izločitve in nadomestitve živali sporočiti na Agencijo v desetih delovnih dneh.

Pridelava avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin (GEN_SOR)

Pri operaciji Pridelava avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin (GEN_SOR) morajo na KMG, razen za trajne

nasade, ki so bili vzpostavljeni pred letom vstopa v operacijo, hraniti račune, s katerih mora biti razviden nakup semena oz. sadik avtohtonih ali tradicionalnih sort kmetijskih rastlin, in uradne etikete ali etikete oz. potrdila dobavitelja, s katerimi so opremljena ta semena oz. sadike ob nakupu. KMG mora hraniti račun o nakupu semena oz. sadik ali vsa prej našeta dokazila o prvem nakupu semena oz. sadik in kopije zbirnih vlog, iz katerih mora biti razvidno, da se je v letih od prvega nakupa semena ta sorta pridelovala na KMG, če se uporablja lastno pridelano seme oz. sadike.

Pridelavo semenskega materiala avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin (GEN_SEME) mora kmetijsko gospodarstvo vpisati v Register dobaviteljev semenskega materiala kmetijskih rastlin (SEME-register) do 23. februarja 2018.

Na kratko smo zajeli le največje spremembe ukrepa KOPOP. Predlagamo, da se glede vsebine sprememb posameznih operacij in zahtev ukrepa KOPOP, v katere je vključeno posamezno KMG, informirate še pri kmetijskih svetovalcih in na več kot 60 usposabljanjih (inštrukcih), ki bodo v februarju izvedena po vsej Sloveniji.

Za dobrobit živali in ljudi

Spremembe Ukrepa Dobrobit živali v okviru programa razvoja podeželja 2014-2020 za leto 2018

Alberta Zorko, KGZS
alberta.zorko@kgzs.si

V živinoreji se povečujejo zahteve glede zagotavljanja živalim prilagojene reje, zato sta zdravje in dobrobit živali pomembna tudi z vidika zdravja ljudi, saj gre za osnovna pogoja, ki vplivata na kakovost živil živalskega izvora. Zato je dobrobit živali v družbi vse bolj pomembno področje, saj so etično in odgovorno ravnanje z živalmi ter varnost in kakovost živil vse pomembnejši cilji, ki jih skuša doseči večina razvitih držav.

V juliju 2017 je bila v (Uradnem listu RS št. 38/17) objavljena Uredba o ukrepu dobrobiti živali iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 za leto 2018. Uredba je podlaga za nadaljevanje izvajanja ukrepa dobrobit živali (DŽ) v letu 2018, ki se izvaja že od leta 2014. Uredba opredeljuje vsebino in izvedbo ukrepa Dobrobit živali (v nadaljevanju: ukrep DŽ) v letu 2018 z določitvijo vstopnih pogojev, upravičencev, trajanja obveznosti, operacij in nabora mogočih zahtev ter pogojev za njihovo izpolnjevanje znotraj posamezne operacije. Prav tako opredeljuje način izračunavanja plačil in višine plačil ter podrobnejša

izvedbena pravila v zvezi s kontrolami, sistemom zmanjšanja plačil in izključitev. Prav tako je v postopku sprejemanja Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o ukrepu dobrobit živali iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 v letu 2018, s katero se bodo uskladile določbe, ki se uporabljajo za opredelitev aktivnega kmeta, spreminja se rok za izdelavo pregledov gospodarstev in posodobitev programov dobrobiti živali pri operaciji DŽ prašiči, usklajujejo se določbe glede statusa planin in skupnih pašnikov ter sprememba evidenc paše na ekološko pomembnih območjih.

Ukrep DŽ se bo v letu 2018 prav tako izvajal v treh operacijah, in sicer za prašiče, govedo in drobnico.

Namen ukrepa je spodbujanje kmetijskih gospodarstev k izpolnjevanju zahtev za dobrobit živali, ki presegajo predpisane zahteve ravnanja, določene v predpisu, ki ureja navzkrižno skladnost, ter običajno rejsko prakso, opredeljeno v Programu razvoja podeželja PRP 2014–2020. Upravičenci so nosilci kmetijskih gospodar-

stev, ki se prostovoljno obvežejo, da bodo izpolnjevali zahteve iz ukrepa in so aktivni kmetje.

Operaciji DŽ – drobnica in DŽ – govedo v letu 2018 – POMEMBNO

Upravičenci, ki bodo oddali zahtevek za operacijo Dobrobit živali – drobnica, morajo zbirno vlogo vložiti najpozneje do vključno 4. maja 2018, ker vložitev zahtevka po tem datumu ne omogoča izpolnjevanja pogojev.

Začetka obdobja paše ni mogoče uveljavljati pred datumom vnosa zahtevka za operaciji DŽ – govedo oziroma DŽ – drobnica.

Še posebej OPOZARJAMO, da je potrebno, da so za živali, za katere se bo uveljavljal zahtevek za operaciji DŽ – govedo in DŽ – drobnica, izpolnjene vse zahteve navzkrižne skladnosti

»Standarda identifikacije in registracije«. Pri operaciji DŽ – govedo se bo za živali, za katere so bila v tekočem letu ugotovljena neskladja glede pravočasnosti priglasičev, štelu, da niso upravičene do plačila za DŽ – govedo, hkrati pa se bodo te živali upoštevale tudi pri znižanju plačil.

Prav tako je potrebno, da so rejci pozorni, da število drobnice na zahtevku za operacijo DŽ – drobnica ne presega števila drobnice, prijavljenega v Centralnem registru drobnice (v nadaljevanju CRD) na dan 1. februar. Če je skupno število drobnice na zahtevku večje od števila živali, prijavljenega v CRD, mora biti na zahtevku navedeno tudi število drobnice, ki je na kmetijsko gospodarstvo (v nadaljevanju KMG) prišla od vključno 2. februarja 2018 do datuma vnosa zahtev-

ka, in številke spremnih listov za to drobnico.

Nadalje je potrebno, da so koprološke analize in tretiranje živali opravljene na podlagi rezultatov koproloških analiz in strokovne presoje veterinarja pred začetkom paše v letu vlaganja zahtevka. Rejci morajo imeti pri sebi tudi dokazila o opravljenih koproloških analizah.

Za datum začetka paše, ki se ga pri pregledu na kraju samem upošteva za preverjanje pravočasnosti izvedbe koprološke analize in tretiranja živali, se šteje datum dejanskega začetka paše (datum začetka paše iz dnevnika paše).

Za koprološko analizo se vzame:

– najmanj en skupen vzorec blata za vsakih 20 goved, ločeno za govedo, starejše od 6 mesecev, in ločeno za teleta,

– za drobnico najmanj en skupen vzorec blata za vsakih 100 živali.

Pri izvajanju paše goveda in drobnice je treba upoštevati, da je paša na določenih ekološko pomembnih območjih omejena ali celo prepovedana.

Za operaciji DŽ – govedo in DŽ – drobnica se z letom 2018 uvajajo nova območja, kjer je paša datumsko omejena. Območje posebnih traviščnih habitatov, kjer je paša za DŽ prepovedana do 30. junija, se nadomesti s tremi novimi območji, kjer za ukrep DŽ paša ni dovoljena do 30. maja ali do 10. junija ali do 20. junija.

Operacija DŽ – prašiči v letu 2018 – NOVOST

Rejce opozarjamo, da morajo biti za kmetijsko gospodarstvo oziroma za G-MID-e, na katerih je bil program DŽ že izdelan za leto 2017, pregledi KMG in vnosi podatkov ter posodobitve programa DŽ ter vnosi podatkov v CRPŠ izdelani najpozneje do 31. marca 2018. Prav tako se morajo upoštevati podatki o staležu prašičev na dan 1. februar, ki so sporočeni v CRPŠ v skladu s predpisom, ki ureja ukrep DŽ, s podatki o staležu prašičev na dan 1. februar, ki so sporočeni v CRPŠ na podlagi predpisa, ki ureja Evidenco imetnikov rejnih živali in Evidenco rejnih živali.

Neposredna plačila v letu 2018

Programsko obdobje 2014–2020 se je že prevesilo v drugo polovico, zato se tudi shema neposrednih plačil v letu 2018 bistveno ne spreminja.

dr. Jernej Demšar, KGZS
jernej.demsar@kgzs.si

Glavne novosti se nanašajo na spremenjen rok prenosa plačilnih pravic, izvajanje nekaterih obveznih praks zelene komponente (prepoved uporabe FFS na površinah z ekološkim pomenom) ter spremenjene osnove za podporo za mleko v gorskih območjih.

Za boljšo predstavo, kaj obsegajo sheme neposrednih plačil, naj spomnimo, da vsebujejo različna plačila, ki jih je možno prejeti ob izpolnjevanju predpisanih pogojev. Uveljavljanje teh plačil se med seboj ne izključuje, razen posebne sheme za male kmete, ki se izključuje z vsemi ostalimi, v katero pa je bilo mogoče vstopiti le v letu 2015. Plačila shem neposrednih plačil so:

- shema osnovnega plačila (plačilo po plačilnih pravicah),
- plačilo za zeleno komponento,
- plačilo za mlade kmete,
- proizvodno vezane podpore:
 - podpora za strna žita,
 - podpora za mleko v gorskih območjih,
 - podpora za rejo goved, in
 - podpora za zelenjadnice,
- shema za male kmete,
- plačilo za območja z naravnimi omejitvami (PONO).

Z letom 2017 se je ukinita podpora za beljakovinske rastline in enako ostaja tudi v letu 2018.

Podrobne vsebine posameznih plačil so bile predstavljene v člankih in navodilih v preteklih letih in so vam še vedno na voljo v arhivih na spletni strani KGZS, v rubriki »Vse o zbirnih vlogah 2018« ali ARSKTRP, v rubriki »Zbirna vloga 2018 ... od A do Ž«.

Rok za prenos plačilnih pravic in dodelitev iz nacionalne rezerve

V okviru osnovne sheme neposrednih plačil je možen prenos plačilnih pravic med kmetijskimi gospodarstvi. Nekateri nosilci bi zaradi povečanja kmetijskega gospodarstva potrebovali večje število plačilnih pravic, drugim, ki svojih plačilnih pravic ne morejo uveljavljati v polnem obsegu, pa bodo plačil-

ne pravice, ki jih ne bodo aktivirali v dveh zaporednih letih, celo odvzete in vrnjene v nacionalno rezervo, iz katere je od leta 2016 dalje plačilne pravice možno prejeti le ob določenih pogojih (kmet začetnik, mladi kmet). Zato je nujno, da med takimi kmetijami pride do prenosa plačilnih pravic.

Nosilec KMG, ki prenaša plačilne pravice, fizično ali elektronsko izpolni Vlogo za prenos plačilnih pravic. Če se odloči za elektronski vnos, je ta možen preko spletne aplikacije pri kmetijskem svetovalcu. Izpolnjena vloga mora biti poslana na Agencijo s podpisom prenosnika in prevzemnika.

Sprememba v letu 2018 je ta, da prenosa plačilnih pravic ne bo mogoče izvesti hkrati z oddajo zbirne vloge, temveč je to potrebno storiti do 28. februarja 2018. Obrazec za prenos plačilnih pravic mora prispeti na Agencijo do navedenega datuma ali pa mora biti na dan 28. februar 2018 poslan na Agencijo s priporočeno pošto. Zato se morate nosilci KMG o prenosih dogovoriti pred tem datumom!

Plačilne pravice, prenesene po tem datumu se bodo lahko uveljavljale šele v letu 2019.

Nespremenjena ostaja možnost različnih načinov prenosa plačilnih pravic: prodaja/nakup, zakup, dedovanje, podaritev ... Z izpolnitvijo in oddajo vloge za prenos plačilnih pravic se bo na Agencijo poslalo le zahtevek za prenos plačilnih pravic, ki se bo zabeležil v Registru plačilnih pravic, medtem ko boste morali druge obveznosti med starim in novim lastnikom ali zakupnikom (pogodbe, plačila ...) urejati sami.

V primeru prenosa kmetijskega gospodarstva, ki je organizirano kot kmetija, na novega nosilca kmetije, ki je bil član zadne kmetije, prenos plačilnih pravic ni potreben. Nasprotno pa je potrebno vlogo za prenos plačilnih pravic oddati v primeru spremembe nosilca kmetije, pri kateri je nov nosilec fizična oseba, ki ni bila član kmetije (npr. nakup celotne kmetije).

Glede prenosa plačilnih pravic velja izpostaviti tudi pravilo, da nosilci KMG, ki so vključe-

ni v shemo za male kmete (npr. za leto 2018), ne smejo prenašati plačilnih pravic na druga kmetijska gospodarstva. Prenos plačilnih pravic je pri shemi za male kmete dovoljen le za primere dedovanja ali pričakovane dedovanja, pod pogojem, da se prenesejo vse plačilne pravice. Za tovrstne primere je potrebno Agenciji predložiti predpisana dokazila. Pri tem vas opozarjamo, da sheme malih kmetov ne zamenjate s pomočjo za zagon dejavnosti, namenjeno majhnim kmetijam iz Programa razvoja podeželja (ukrep 6.3.), za katero se je zahtevalo vlagalo do 31. januarja 2018. Kmetje, ki ste vložili vloge za navedeno pomoč in niste vključeni v shemo za male kmete v okviru neposrednih plačil, lahko prenašate plačilne pravice.

Pri dodelitvi plačilnih pravic iz nacionalne rezerve kot začetnik ali mladi kmet in pri plačilu za mlade kmete je z letom 2018 postavljeno dodatno pravilo, da kljub prvemu vpisu fizične osebe kot nosilca kmetije v RKG le-ta ni upravičen do dodelitve plačilnih pravic iz nacionalne rezerve kot začetnik ali mladi kmet ali do plačila za mlade kmete, če je eden izmed prejšnjih nosilcev kmetije že prejel plačilne pravice iz nacionalne rezerve ali plačilo za mlade kmete in je bil zdajšnji nosilec kmetije član te kmetije.

Izpolnjevanje obveznih praks zelene komponente

Kmetijska gospodarstva, ki vlagajo zahtevke za osnovno plačilo (plačilo za plačilne pravice), morajo na vseh prijavljenih kmetijskih površinah izvajati tudi kmetijske prakse zelene komponente. Upravičenci, ki ne izpolnjujejo zahtev zelene komponente, izgubijo del zneska plačila zelene komponente odvisno od stopnje kršitve.

Iz izvajanja obveznosti kmetijskih praks iz naslova zelene komponente so izvzeti nosilci, katerih kmetijsko gospodarstvo je v celoti vključeno v kontrolo ekološkega kmetovanja (v tem primeru se ekološko kmetovanje šteje kot izvajanje vseh obveznosti zelene komponente).

Obvezne kmetijske prakse zelene komponente so:

- diverzifikacija kmetijskih rastlin (to obvezo morajo izpolnjevati nosilci kmetijskih gospodarstev, ki imajo 10 ha in več ornih zemljišč),
- ohranjanje okoljsko občutljivega travinja (to obvezo morajo izpolnjevati nosilci kmetijskih gospodarstev, ki imajo GERK-e s statusom okoljsko občutljivega trajnega travinja na območju okoljsko občutljivega trajnega travinja – vpogled območij je možen na spletni strani <http://rkg.gov.si/GERK/>) in
- zagotavljanje površin z ekološkim pomenom (PEP) (to obvezo morajo izpolnjevati nosilci kmetijskih gospodarstev, ki imajo več kot 15

ha ornih zemljišč). Če kmetijsko gospodarstvo nima več kot 10 ha (točka a) oz. 15 ha (točka c) ornih zemljišč oz. ni na območju okoljsko občutljivega trajnega travinja, se šteje, da avtomatično izpolnjuje obvezne prakse zelene komponente.

Do večjih sprememb je v letu 2018 prišlo pri zagotavljanju površin z ekološkim pomenom (točka c), zato so v nadaljevanju le-te podrobneje predstavljene.

Zagotavljanje površin z ekološkim pomenom

Nosilci kmetijskih gospodarstev, ki imajo več kot 15 ha ornih zemljišč, morajo zagotoviti najmanj na 5 % PEP.

Za vse vrste PEP po novem veljala prepoved uporabe fitofarmaceutskih sredstev (FFS), kar med drugim zajema tudi prepoved uporabe tretiranih semen.

Zato se bo s pregledi na kraju samem preverjalo:

- dejansko stanje ornih površin, ki jih je nosilec prijavil kot površine z ekološkim pomenom na zbirni vlogi za tekoče leto,
- podatke o uporabi FFS, ki jih vodi nosilec KMG v skladu s predpisom o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi,
- račune, s katerih mora biti razviden nakup semena oziroma sadik,
- deklaracije uporabljenega semena oziroma sadik,
- kopije deklaracij za seme oziroma sadike, ki so pridobljene od drugega KMG.

Kot PEP se štejejo:

I. Površine v prahi

Za površine, ki jih kmetijsko gospodarstvo vključa v praho, velja, da na njih ni kmetijske proizvodnje vsaj v času od 1. januarja do 31. julija tekočega leta. Spravilo pridelkov s teh površin ali uporaba za pašo v tem obdobju ni dovoljena. Prepovedana je tudi uporaba FFS.

II. Površine s kmetijskimi rastlinami, ki vežejo dušik, ali površine z mešanici kmetijskih rastlin, ki vežejo dušik, in drugih kmetijskih rastlin

Kmetijske rastline, ki vežejo dušik, so: lucerna ali detelje, krmni bob, bob, soja, grašica, volčji bob (lupina), grahor ali krmni grah.

Po novem se lahko za ta namen sejejo tudi mešanice kmetijskih rastlin, ki vežejo dušik, in drugih kmetijskih rastlin (v nadaljevanju mešanice), in sicer: mešanice krmnega graha in jarega ječmena, mešanice krmnega graha in ovs, deteljno-travnne mešanice ali mešanice detelj, lucerne in trav. Pri teh mešanicah morajo kmetijske rastline, ki vežejo dušik, predstavljati več kot 50 odstotkov vzhnikih rastlin.

Kmetijske rastline, ki vežejo

dušik, ali mešanice morajo biti prisotne na ornem zemljišču od 7. maja do tehnološke zrelosti oziroma do 30. septembra tekočega leta. Po novem se 1 ha tovrstnega posevka šteje za 1 ha površin z ekološkim pomenom in ne le 0,7, kot je to veljalo do sedaj.

Prepoved uporabe FFS veljala od setve oz. 1. januarja 2018, če je bila setev opravljena v letu 2017 ali prej, ter zaključila z datumom spravila v letu 2018 oziroma 31. decembra 2018, če bo spravilo izvedeno leta 2019.

III. Površine pod naknadnimi posevki ali podsevkom

Kot naknadni posevek se šteje mešanica vsaj dveh naslednjih kmetijskih rastlin: bela gorjušica, facelija, aleksandrijska detelja, perzijska detelja, mnogocvetna ljuljka, inkarnatka, krmna repica, krmna ogrščica, oljna redkev, oves, krmni radič, proso, ajda, rjava gorjušica, lan in grašica.

Po novem se za ta namen poleg podsevka trave šteje tudi posevek nekaterih stročnic med glavno kmetijsko rastlino. Kot stročnice za podsevek se štejejo detelje, navadna nokota, inkarnatka, krmni grah in deteljno-travnna mešanica.

Naknadni posevek ali podsevek mora biti prisoten najmanj od 15. avgusta do 16. oktobra tekočega leta. To pomeni, da mora biti setev opravljena do 15. avgusta. Že do sedaj je veljalo, da se naknadnih posevkov ali podsevkov ne sme obdržati v naslednjem letu kot glavno kmetijsko rastlino, v nasprotnem primeru se šteje, kot da v preteklem letu ni bil zagotovljen PEP. Prav tako v prej omenjenem obdobju obvezne prisotnosti ni dovoljena raba teh posevkov za krmo ali pašo. Iz namena naknadnih posevkov ali podsevkov izhajajo, da je zaželen njihov podor.

Pri naknadnih posevkih je prepovedana uporaba FFS od 15. avgusta do 16. oktobra, pri podsevkih za namen PEP-ov pa velja prepoved uporabe FFS osem tednov po spravilu glavne kmetijske rastline ali do setve naslednje glavne kmetijske rastline.

Opozorilo: Ker je delegirana uredba EU št. 639/2014 za zeleno komponento še vedno v fazi sprejemanja (objava je predvidena junija 2018) in ker se razlaga pravil iz posameznih členov še lahko spreminjajo, priporočamo, da se kmetje tudi pri naknadnih posevkih, zlasti, kjer je setev opravljena precej pred 15. avgustom, pri prepovedi uporabe FFS držijo strožjega sistema, in sicer, da prepoved uporabe FFS velja od setve dalje in ne le v obdobju prisotnosti (od 15. avgusta do 16. oktobra). Pri podsevkih pa velja pravilo osem tednov po spravilu glavne kmetijske rastline ali do setve naslednje glavne kmetijske rastline.

IV. Zemljišče v prahi za medonosne rastline

Z letom 2018 je uvedena dodatna možnost zagotavljanja površin z ekološkim pomenom z zemljiščem v prahi, kjer so posejane medonosne rastline, med katere se štejejo: sončnica, lan, facelija in ajda.

Te rastline morajo biti na površini prisotne 6 mesecev, in sicer v obdobju od 1. maja do 31. oktobra. Prepovedano je spravilo pridelka, kar pomeni, da ga je potrebno po 31. oktobra 2018 zmulčiti ali zaorati. I ha posevka medonosnih rastlin se šteje za 1,5 ha površin z ekološkim pomenom.

Na površinah v prahi za medonosne rastline, ki bodo prijavljene na zbirni vlogi za leto 2018 za namen PEP-ov, je prepovedana uporaba FFS od setve teh KMRS do 31. oktobra 2018.

Spremembe pri proizvodno vezanih plačilih

Podpora za mleko v gorskih območjih

Sprememba Uredbe o shemah neposrednih plačil v kmetijstvu opredeljuje novo osnovo za izračun števila upravičenih krav molznic za tekoče leto. Po novem se podatek o oddaji in neposredni prodaji mleka ne bo več jemal iz stare evidence o mlečnih kvotah, temveč bo Agencija za izračun podpore za tekoče leto (2018) uporabila podatke za preteklo leto (2017), ki jih bo prevzela iz nove evidence za sektor mleka.

Povprečna mlečnost, ki se uporablja pri izračunu upravičenih živali, ostaja še naprej 5.167 kg, dodaja pa se nižja povprečna vrednost 4.359 kg, ki se uporablja pri izračunu upravičenih živali za kmetijska gospodarstva, ki so vključena v ekološko rejo mleka. Nosilci, ki so vključeni v ekološko rejo mleka, so nosilci, ki imajo certificirano ekološko pridelavo mleka za leto 2017 in 2018.

Podpora za zelenjadnice

Da bi se izognili prijavi koruze za zrnje, ki v nasprotju s skladno koruzo ni upravičena do podpore za zelenjadnice, bo moral pridelovalec sladke koruze hraniti ustreznega dokazila. Ob kontroli na kraju samem se bo dokazovanje setve sladke koruze preverjalo s pregledom računa o nakupu semena sort sladke koruze in uradne etikete oziroma potrdila dobavitelja, s katerimi je bilo ob nakupu označeno oziroma opremljeno seme sorte sladke koruze.

Kam po informacije

Ker je tudi v letošnjem letu pri neposrednih plačilih kar nekaj novosti, vam svetujemo, da se o njih pravočasno dobro informirate ter hkrati osvežite znanje o ukrepih, v katere ste že bili vključeni v preteklih letih. Poleg informativnih izobraževanj, ki jih izvajajo na kmetijsko-gozdarskih zavodih, informativnega lista, ki ga lahko prejmete na izobraževanju ali pa pri kmetijskih svetovalcih, drugih objav v raznih medijih (časopisi, radio, TV, internet ...), vam bodo kot vedno tako za vaša vprašanja kot tudi za pomoč pri oddaji zbirne vloge na razpolago kmetijski svetovalci Javne službe kmetijskega svetovanja.

Navzkrižna skladnost in spremembe v letu 2018

Ozaveščenost in poznavanje pravil pozitivno vplivata na delovanje in odločitve kmetov.

Anton Jagodic, KGZS
anton.jagodic@kgzs.si

Sistem navzkrižne skladnosti (CC) je v Sloveniji v veljavi od leta 2005. Pravila o navzkrižni skladnosti so predpisane zahteve ravnanja in standardi za ohranjanje dobrega kmetijskega stanja zemljišč ter okoljskega stanja zemljišč ter predstavljajo minimalne zahteve s področij okolja, podnebnih sprememb, dobrega kmetijskega stanja zemljišč, javnega zdravja, zdravih živali in rastlin ter dobrobiti živali. Ta pravila v obliki seznama so v prilogi 1, ki je sestavni del uredbe Uredbe o navzkrižni skladnosti, njihova kršitev pa pomeni znižanje ali odvzem plačil iz ukrepov SKP. Potrebno je vedeti, da se za določitev višje ali nižje stopnje kršitve pri pregledih na kraju samem; pri zahtevah, pri katerih je določena samo ena vrednost zmanjšanja plačil, in sicer »srednja stopnja kršitve«, ki pomeni 3 % znižanje plačil, se uporabi preglednica določanja stopnje kršitve iz malomarnosti*. Posebnost sistema navzkrižne skladnosti je tudi v tem, da vključuje ugotovitve nadzora inšpekcijskih organov, s katerimi si agencija ažurno izmenjuje podatke o ugotovljenih kršitvah. Vsak evro, izgubljen zaradi CC, pomeni izgubo dohodka na kmetiji in prihodka iz EU na ravni države, saj se večji del znižan plačil upravičencem nakazuje nazaj v proračun EU. Znesek uporabljenih zmanjšanj ali izključitev na podlagi navzkrižne skladnosti je bil v letu 2016 321.011,07 evra, ker pa je izpolnjevanje zahtev pogoj tudi za druga plačila (KOPOP, EK ...), je skupni znesek zmanjšanj/iz-

ključitev v zvezi z navzkrižno skladnostjo še večji. Zelo težko se razume igranje igre na srečo, tako da se ene kršitve na kmetijah kar naprej ponavljajo in da se za pomoč pri izogibanju drugih kršitev ne uporablja svetovanja javne kmetijske svetovalne službe, ki to delo opravi brezplačno za kmeta. Svetujemo redno rabo Priročnika za izvajanje zahtev navzkrižne skladnosti za kmetijsko gospodarstvo, ki je objavljen na spletnih straneh KGZS. Tako sami zlahka večkrat temeljito preučite svoja ravnanja in preverite izvajanje zahtev, ki so relevantne za vašo kmetijo. Praksa doma in v drugih evropskih državah je pokazala, da kmetje, ki bolje razumejo postavljena pravila, praviloma v večji meri izpolnjujejo skladnost z zahtevami standardov in posledično manj tvegajo ali pa tvegajo preudarnejše. Tudi zato lahko trdimo, da ozaveščenost in poznavanje pravil pozitivno vplivata na delovanje in odločitve kmetov.

Letošnje spremembe

V letošnji uredbi so spremenili:

- Dodan je enkratni odpustek pri kršitvi določenih zahtev iz PZR 2 in PZR 3, če nevdrževana površina ne presega 10 arov in hkrati ta ne predstavlja več kot 20 % površin vsega kmetijskega gospodarstva v zadevnem območju NATURA 2000: »Kadar je na podlagi meritev iz kontrolnega zapisnika prvič v obdobju do leta 2020 ugotovljeno, da je nevdrževana površina,

ki je na območju NATURA 2000, na kmetijskem gospodarstvu manjša od ali enaka 0,1 ha, kar ne pomeni več kot 20 % zadevne površine kmetijskega gospodarstva, in gre za kršitev zahtev 29. in 30. PZR 2: OHRANJANJE PROSTO ŽIVEČIH PTIC (v nadaljnjem besedilu: PZR 2) ter zahteve 32. PZR 3: OHRANJANJE NARAVNIH HABITATOV TER PROSTO ŽIVEČIH ŽIVALSKIH IN RASTLINSKIH VRST (v nadaljnjem besedilu: PZR 3) iz priloge 1 te uredbe, se zavezancu upravna kazen ne izreče. V naslednjih letih se mu za istovrstne kršitve zahtev 29. in 30. PZR 2 ter zahteve 32. PZR 3 izreče upravna kazen v skladu s preglednico določanja stopnje kršitve iz malomarnosti.

- Posodobljena je zahteva v PZR 1, ker se je spremenila Uredba o varstvu voda pred onesnaževanjem voda z nitrati iz kmetijskih virov. Dodatno nosilci kmetijskih gospodarstev pri izvajanju zahtev iz PRZ1 upoštevajo določbe iz predpisa, ki ureja varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov. Določbe, ki niso opisane v zahtevah iz PZR 1, niso predmet kontrole navzkrižne skladnosti. Ne glede na to opozarjamo, da je celotna vsebina uredbe zavezujoča in jo nadzirajo pristojne inšpekcijske službe.
- Prilagojena je zahteva 23 glede na pripombe Komisije, tako da se zdaj besedilo smernic za izvajanje glasi: Za zagotavljanje ustreznih zaloge ogljika v tleh in preprečevanje erozije se zagotavlja pokritost tal z rastlinami, strniščem ali zastirkami v vegetacijskem obdobju, razen v času med oranjem in vznikom posevka. V zim-

skem obdobju so kmetijske površine pokrite s strnišči, zastirkami ali so puščene neoreane. Zimsko oranje se izvaja po potrebi in v skladu z dobro kmetijsko prakso.

- Prilagojen je zapis in izvedba zahteve 35 stanju na terenu, saj v naravi ni mogoče zagotoviti popolne odstranitve invazivnih rastlin s kmetijskih površin. Mnenje stroke je, da je na ravni kmetije bistveno, da kmet zagotovi obvladovanje tujerodnih invazivnih rastlin iz Seznama, kar pomeni, da z ukrepi uspešno preprečuje njihovo širjenje. Uvedena je mala kršitev (enkratni odpustek) za površine, porasle s temi invazivnimi rastlinami, kjer se ne izvaja ukrepi za omejitve širjenja slednjih. Kmetje morajo na celotnem kmetijskem gospodarstvu izvajati ukrepe za omejitve širjenja tujerodnih vrst z invazivnim potencialom. Ti ukrepi vključujejo odstranjevanje s puljenjem, košnjo, pašo, preoravanjem ali druge načine za preprečevanje njihovega širjenja. Seznam tujerodnih vrst z invazivnim

potencialom, na katere se zahteva nanaša: rudbekija/deljenolistna rudbekija, kanadska zlata rozga, orjaška zlata rozga, enoletna suholetnica in ambrozija/pelinolistna žvrklja. V kratkem bo izdana brošura z naslovom »Invazivne rastline in kmetijstvo«, ki dopolnjuje dosedanje brošuro s to tematiko iz leta 2016 (Invazivne rastline v kmetijski krajini; najdete na povezavi: <https://www.program-podezelja.si/sl/knjiznica/101-invazivne-rastline-v-kmetijski-krajini/file>). Poudarek je na ukrepih za preprečevanje širjenja in ukrepih za zatiranje glede na posamezno invazivno rastlino iz seznama ter aktivni vlogi kmetov pri obvladovanju invazivnih rastlin.

• Popravek v izračunu površine boksov v zahtevi 120**.

**Zahteva 120 se je takole spremenila:

Stara zahteva	Nova zahteva
120. Zagotovljena je najmanjša predpisana neovirana talna površina za mladice po osemnitvi in svinje v skupini.	120. Zagotovljena je najmanjša predpisana neovirana talna površina za mladice po osemnitvi in svinje v skupini:
2-5 živali v skupini	2-5 živali v skupini:
1,804 m ² / mladico	1,80 m ² /mladico
2,475 m ² / svinjo	2,48 m ² /svinjo
6-39 živali v skupini:	6-39 živali v skupini:
1,64 m ² /mladico	1,64 m ² /mladico
2,25 m ² /svinjo	2,25 m ² /svinjo
40 živali in več v skupini	40 živali in več v skupini:
1,47 m ² /mladico	1,48 m ² /mladico
2,22 m ² /svinjo	2,03 m ² /svinjo

*Preglednica določanja stopnje kršitve iz malomarnosti

Namernost	Obseg	Resnost	Stalnost	Odstotek zmanjšanja	Odstotek zmanjšanja za prvo, drugo in tretjo ponovitev
nenamerno/malomarnost	vpliv kršitve le na KMG	neskladnost iz sistema zgodnjega opozarjanja	popravljava	opozorilo*	Za iste kršitve, ki se ponovijo prvič, drugič ali tretjič, se uporabi prejšnji odstotek zmanjšanja plačil in se pomnči s tri. Pri tem se ne upoštevajo obseg, resnost in stalnost iz te preglednice. Če odstotek zmanjšanja plačil po množenju s tri doseže ali preseže 15 %, se zmanjšanje plačil zniža na 15 %
			popravljava	1 %	
		malo	popravljava	1 %	
			trajna	3 %	
		srednje	popravljava	3 %	
			trajna	3 %	
	veliko	popravljava	3 %		
		trajna	5 %		
	vpliv kršitve tudi zunaj KMG	malo	popravljava	1 %	
			trajna	3 %	
		srednje	popravljava	3 %	
			trajna	5 %	
veliko		popravljava	5 %		
		trajna	5 %		

* Opozorilo se uporablja za kršitve, ki bistveno ne vplivajo na okolje in zdravje ljudi, živali ali rastlin in zaradi njih niso oziroma ne bodo nastale škodljive posledice ter se dajo odpraviti na kraju samem ali v razumno kratkem roku ter so ugotovljene ob pregledu na kraju samem ali administrativni kontroli Agencije. Če zavezanec ne odpravi kršitve na kraju samem, ima po prejetju pisnega opozorila čas 15 dni za pošiljanje dokazila o odpravi neskladnosti iz sistema zgodnjega opozarjanja.

Dognojevanje ozimin in travinja na ekoloških kmetijah

Na ekoloških kmetijah je gnojenje še bolj pomembno, saj za vračanje hranil v tla skušamo porabiti čim manj energije.

Mateja Strgulec, KGZS Zavod NM
mateja.strgulec@kgzs-zavodnm.si

Ozimine zaradi toplega zimskega vremena skoraj niso prekinile rasti. Mile rastne razmere običajno povečajo potrebe rastlin po gnojenju, pogosto pa tudi po varstvu pred okužbami z glivičnimi boleznimi. Pridelovalcem ozimin in travinja se vsako leto poraja vprašanje, kdaj je najbolj primeren čas za prva dognojevanja. Pri tem pazimo, da ne ukrepamo pre zgodaj in s tem povečamo nevarnost za pezo posevkov, ogrožamo okolje ali kršimo zakonodajo. Ob vedno pogostejših spomladanskih sušah pa ne

želimo zamuditi ustrezno vlažnih tal, ki so pogoj za učinkovito delovanje gnojil. Na ekoloških kmetijah je gnojenje še bolj pomembno, saj za vračanje hranil v tla skušamo porabiti čim manj energije.

Kdaj in zakaj začeti s prvimi dognojevanji

Zgodnje dognojevanje torej povzroča pospešen začetek spomladanske rasti. Pri pravilnem izvajanju gnojenja pa je najprej potrebno upoštevati zakonsko predpisane časovne omejitve.

Prehrano ozimin poleg z dodajanjem gnojil izboljšujemo tudi s česanjem posevkov, s čimer obenem zmanjšujemo zapletenost.

Kljub temu da splošna prepoved gnojenja s tekočimi organ-

skimi gnojili traja do 1. marca, lahko za dognojevanje ozimnih

žit, trav, DTM, oljne ogrščice in drugih prezimnih rastlin,

ki potrebujejo dušična hranila zgodaj spomladi, uveljavljamo izjemo in gnojenje izvajamo že po 15. februarju, če so izpolnjeni vremenski in talni pogoji. To pomeni, da tla niso nasičena z vodo ali poplavljenjena. Enako pogoji niso izpolnjeni, če so tla zamrznjena ali zasnežena. Ta izjema pa ne velja za gnojenje trajnih travnikov. Časovna prepoved za gnojenje s hlevskim gnojem, kompostom in digestatom (nad 20 % SS) velja tudi do 15. februarja. Ta omejitev je lahko upravičena spodbuda za jesensko gnojenje s komposti. Ozimine je priporočeno pognojiti po vzniku s čim bolj drobno raztrošenim kompostom. Prednost uporabe organskih gnojil pred mineralnimi je v postopnem sproščanju dušika in postopnem dvigu organske snovi v tleh. Velik pomen ima raba organskih gnojil tudi pri povečani vezavi vode na

organsko snov v območju korenin, kar zmanjšuje škodo zaradi suše, dušik pa je rastlinam na voljo ob pravem času.

Prvo dognojevanje ozimino bo pravočasno in zato učinkovito, če bodo gnojila raztrošena tik preden rastline začnejo rasti in ko preteče prepoved gnojenja. S tem bomo izboljšali razrast, gostoto posevkov žit in povečala se bo zasnovna klasa, kar povečuje pridelek. Pri ekološki pridelavi je ukrep prvega dognojevanja še pomembnejši kot v konvencionalni pridelavi, saj imamo na voljo le počasi delujoča organska gnojila.

Splošna priporočila za dognojevanje in vrsta gnojil

Pri dognojevanju z gnojilom ali gnojilno mešanico priporočilo za rabo v žitih, travah in TDM v višini 10–15 m³/ha ter razredčitev z vodo v razmerju vsaj 1 : 1.

Čas in hitrost sproščanja dušika iz organskih gnojil je različen in odvisen od vrste živali v reji, vrste gnojila, vrste in količine nastilja v hlevu, kar vpliva na razmerje med ogljikom in dušikom (C : N razmerje). Na učinek gnojenja močno vplivajo tudi lastnosti tal. Lažja tla, ki se spomladi hitreje ogrejejo, omogočajo tudi hitreje delovanje gnojil kot težja tla. Temperatura tal v veliki meri vpliva na sprejem hranil. Literatura navaja, da je potreben čas za učinkovanje gnojenja na rastlinah vsaj 14 dni, če so tla dokaj topla, vsaj 8 °C. Podobno odločilno na sprejem gnojil vplivajo tudi zadostna vlažnost, stopnja živosti tal in drugi parametri.

Hlevski gnoj je tudi zelo primerno gnojilo za prvo dognojevanje spomladi, vendar pod pogojem, da je predhodno kompostiran. S finim raztrosom spomladi poleg izboljšane prehrane posevkov vplivamo tudi na

zmanjšanje zapleveljenosti posevkov. Pleveli predstavljajo eno bolj kritičnih točk ekološke pridelave. Priporočeno gnojenje na srednje dobro založenih tleh je za pričakovani pridelek 4 t zrnja pšenice/ha, brez odvoza slame z njive, 4,5 t komposta iz hlevske gnoja na hektar, za pokritje potreb po fosforju pa priporočamo dodati 150 kg fosfornega gnojila (26 %).

Glavni vir dušika na ekoloških kmetijah so poleg živinskih gnojil tudi metuljnice, ki s pomočjo gomoljnih bakterij vežejo v tla zračni dušik. S podorom metuljnic (še posebej detelje) se tla obogatijo z dušikom, poveča pa se tudi vsebnost humusa. Če podorjemo večletne detelje, kot sta lucerna in črna detelja, lahko pričakujemo dušik v višini 200 kg/ha, ki se začne postopno sproščati proti koncu aprila. Na kmetijah, kjer pridelava poteka brez uporabe živinskih gnojil, je trajnostna

pridelava možna le z vključitvijo metuljnic in deteljno-travnih mešanic v kolobarju v obsegu vsaj 20–25 % oz. v dveletni pridelavi v petletnih kolobarjih.

Različne zahteve rastlin po dognojevanju

Na vprašanje, kakšni odmerki so priporočeni za prvo dognojevanje, je pravi odgovor zapisan v gnojilnem načrtu. Tu je količina gnojila navedena glede na zahtevo posamezne vrste ozimine, višine pričakovane pridelke, predposevka in še česa. Običajno se priporočeni enkratni odmerki za dognojevanje ozimino gibljejo med 40 in 80 kg dušika na hektar. Največ in najhitreje ga potrebuje oljna ogrščica, nekaj manj pšenica in ječmen, še manj pa rž. Na višino potrebnega dognojevanja vpliva tudi izbor sorte. Če bomo posejali uveljavljeno in sodobno ka-

kovostno pšenico sorte antonius, ki ima tudi višje potrebe po dušiku (okrog 27 kg dušika za 1 tono zrnja), bomo za pričakovani pridelek 5 t zrnja/ha pognojili s skupno 140 kg dušika/ha. To pomeni, da bo potrebno izvesti zelo zgodnje prvo dognojevanje s 40–60 kg dušika/ha in nato bo v začetku kolenčenja potrebno načrtovati ponovno dognojevanje. Razen, če smo imeli dober predposevek večletne detelje, ki zagotavlja potreben obrok dušika. Za dober uspeh posevka priporočamo pred drugim dognojevanjem preveriti stanje dušika v tleh s hitrim nitratnim testom.

Na kmetijah z manj razpoložljivimi gnojili je bolj na mestu odločanje za manj zahtevne sorte za dušik, kot je npr. avtohtona sorta pšenice gorolka. To je srednje zgodnja resnica, ki je v poskusih prepoznana tudi kot dobro prilagodljiva na naše vremenske razmere. Načrtovanje

dognojevanja je tu drugačno. Velika je verjetnost, da bo za podobno višino pridelke zadostovalo že eno dognojevanje.

Precej imamo posejanih tudi starejših prednic pšenice, kot so pira, enozrnica ali dvo-zrnica. Slednjim dognojevanje z dušičnimi gnojili ni priporočeno. Pri teh preprostih rastlinah imajo omenjena organska gnojila pogosto negativen učinek na višino pridelka in kakovost, saj žita hitro poležejo, še posebej gostejši posevki.

Prehrano rastlin lahko v spomladanskem času izboljšujemo poleg s priporočenim gnojenjem tudi z drugimi ukrepi. Česanje posevkov ozimino in trajnega travinja je ukrep, ki bo poleg zračenja tal, ki ima tudi blagi gnojilni učinek, zmanjšal številne plevele, ki so na običajno bolj skromnih zemljiščih veliki konkurenti za hrano. Do faze kolenčenja trav ga priporočamo izvesti dvakrat.

Pečeno do zlatorumene

Dodatna pravila pri pripravi živil, ki so zavezujoča z EU Uredbo Blažilni ukrepi za zmanjševanje akrilamidov v živilih (Uredba Komisije 2017/2158)

Gabrijela Salobir, KGZS
gabrijela.salobir@kgzs.si

Heterociklični aromatski amini (HCA), med katere umeščamo tudi akrilamid, nastajajo ob toplotni obdelavi živila na višjih temperaturah, ko nastaja zapečenost karamelno rjave barve.

HCA (akrilamid) povzroča poškodbe DNA in posledično raka, zato ne obstaja „tolerancijska dnevna doza“, ki se sme uživati. Določili so BMDL (benchmark dose lower confidence limit) – minimalno količino akrilamida, ki povzroči specifično spremembo 1–10 % referenčnega odziva pri statistični meji zaupanja 95 %. Za po-

javnost tumorjev BMDL znaša 0,17 mg/kg telesne mase/dan, za nevrološke spremembe pa je BMDL 0,43 mg/kg TM/dan. To npr. pomeni za 70-kilogramsko osebo: BMDL tumorji: 0,17 * 70 = 11,8 mg akrilamida/dan.

Po drugih podatkih že 41,4 ng HCA/dan lahko povzroči nastanek raka: debelo črevo, prostata, pljuča, koža, prsi, jajčniki, endometriji, jetra, ledvice, tumorji tako maligni kakor benigni.

Z monitoringom priprave živil so izmerili, kakšne količine nastajajo pri posameznih

vrstah živil. Ugotovitve kažejo, da je treba upoštevati tehnološke postopke, ki vsebnost akrilamida zmanjšujejo. Največje količine akrilamida se sproščajo, če živila pečemo v olju (cvrtje), pečici ali na žaru pri sledenjih pogojih:

- visoka temperatura: nad 120 °C (nad 175 °C pospešena tvorba),
- dolgotrajno kuhanje,
- odsotnost vlage,
- visok pH.

Zahteve Uredbe, ki jih je potrebno izpolnjevati

Kmetije, ki pripravljajo hrano ali predelujejo živila in le-to neposredno prodajajo na krožniku ali potrošnikom (tržnica ...) ali pa v prodajalni na drobno, morajo pri pripravi/izdelavi živil izpolnjevati zakonsko zavezujoče stvari:

1. Ni jim potrebno vzorčiti ži-

vil in dajati v analize na vsebnost akrilamidov.

2. Pri pripravi ali izdelavi živil morajo upoštevati v največji meri tehnološke postopke, ki prispevajo k zmanjševanju vsebnosti akrilamida v živilu (Priloga II-del A).
3. Neposredno ob mestu predelave/priprave živila morajo imeti na vidnem mestu lestvico zapečenosti določenih živil.

Zgoraj navedene zahteve veljajo za vse obrate, ki proizvajajo živila in izvajajo dejavnost prodaje na drobno in/ali neposredno dobavljajo le lokalnim obratom za prodajo na drobno za skupine živil:

- pomfrit in drugi (narezani) ocvrti proizvodi in na rezine narezan krompirjev čips iz svežega krompirja,
- krompirjev čips, prigrizki, krekerji in drugi proizvodi iz krompirjevega testa,
- kruh,
- žitni kosmiči za zajtrk (razen ovsene kaše),
- fini pekovski izdelki: piškoti, keksi, prepečenci, žitne ploščice, čajni kolački, korneti, oblati, ponvičniki, medenjaki in krekerji, hrustljavi kruhki, kruhovi nadomestki. V tej kategoriji je kreker suho pecivo (pečen proizvod na osnovi žitne moke),
- kava
 - pražena kava,
 - instant kava,
- kavni nadomestek,
- otroška hrana in živila na osnovi predelanih žit, namenjena dojenčkom in majhnim otrokom, kot so opredeljena v Uredbi (EU) 609/2013.

1. Nosilci živilske dejavnosti, ki proizvajajo proizvode iz krompirja, uporabljajo na-

slednje blažilne ukrepe:

- pomfrit in drugi narezani (ocvrti) proizvodi iz krompirja:
 - uporabijo se sorte krompirja z nižjo vsebnostjo sladkorjev, če so na voljo in so skladne z živilom, ki se želi pridobiti. Pri tem se nosilec živilske dejavnosti z dobaviteljem posvetuje o najprimernejših sortah krompirja,
 - krompir se skladišči pri temperaturi, višji od 6 °C,
 - pred postopkom cvrtja: razen pri zamrznjenih proizvodih iz krompirja, pri katerih se upoštevajo navodila za pravo, se pri surovem pomfritu uporabi eden od naslednjih ukrepov za znižanje vsebnosti sladkorja, kadar je to mogoče in skladno z živilom, ki se želi pridobiti:
 - pranje in namakanje, po možnosti od 30 minut do dveh ur v hladni vodi; spiranje rezin s čisto vodo pred cvrtjem,
 - namakanje nekaj minut v topli vodi; spiranje rezin s čisto vodo pred cvrtjem,
 - blanširanje krompirja omogoča nižje ravni akrilamida, zato je krompir primerno blanširati, kadar je mogoče,
 - pri cvrtju pomfrita ali drugih proizvodov iz krompirja:
 - uporabijo se olja in maščobe za cvrtje, ki omogočajo hitrejšo cvrtje in/ali cvrtje pri nižjih temperaturah. nosilec živilske dejavnosti se z dobavitelji kuhinjskega olja posvetuje o najprimernejših oljih in maščobah,
 - temperature cvrtja so pod 175 °C, vsekakor pa kolikor mogoče nizke ob upoštevanju zahtev za varnost hrane,
 - kakovost olj in maščob za cvrtje se ohranja z rednim odstranjevanjem drobnih delcev in drobtin.

Pri pripravi pomfrita je primerno, da nosilci živilske dejavnosti uporabijo razpoložljive barvne lestvice, ki dajejo smernice za optimalno kombinacijo barve in nizkih ravni akrilamida.

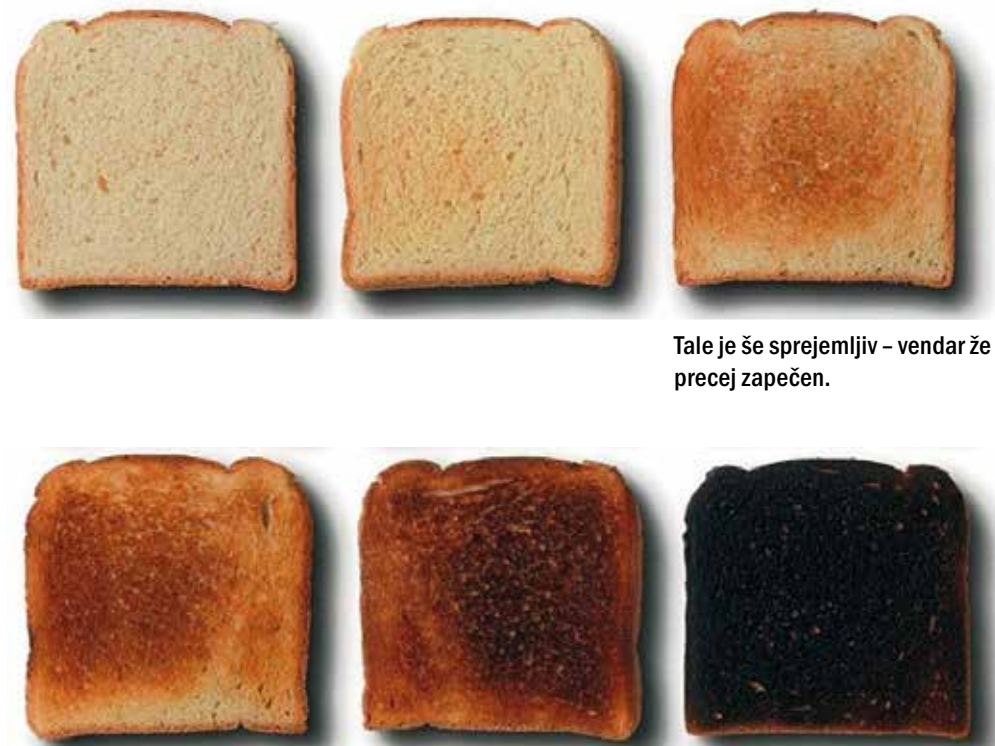
Primerno je, da se barvna lestvica, ki daje smernice za optimalno kombinacijo barve in nizkih ravni akrilamida, obesi na vidno mesto v prostorih, v katerih osebe pripravljajo živila.

2. Nosilci živilske dejavnosti, ki proizvajajo kruh in fine pekovske izdelke, pri postopku pečenja uporabljajo naslednje blažilne ukrepe:

- kolikor je mogoče in skladno s proizvodnim postopkom in higienskimi zahtevami:
 - podaljša se čas kvasne fermentacije,
 - optimizira se vsebnost vlage v testu za proizvodnjo proizvoda z nizko vsebnostjo vlage,
 - zniža se temperatura v pečici in podaljša čas priprave.
- Proizvodi se zapečejo do svetlejših končne barve, temno zapečene skorje pa naj ne bi bilo (če je temna barva skorje posledica močnega pečenja in ni povezana s posebno sestavo ali naravo kruha, ki povzročata temno skorjo).

3. Nosilci živilske dejavnosti pri pripravi sendvičev zagotovijo, da so zapečeni do optimalne barve. Če so na voljo, je primerno uporabljati barvne lestvice, ki so zasnovane za posebne vrste proizvodov in dajejo smernice za optimalno kombinacijo barve in nizkih ravni akrilamida. Pri uporabi vnaprej pripravljene kruha ali pekovskih izdelkov za dopeko se upoštevajo navodila za pripravo.

Barvna lestvica, ki daje smernice za optimalno kombinacijo barve in nizkih ravni akrilamida, se obesi na vidno mesto

Tale je še sprejemljiv – vendar že precej zapečen.

Nesprejemljivi vsi trije – preveč zapečeni in ne smejo v prodajo.

Barvna lestvica zapečenosti pomfrita (EU potato processors association) Vir: https://corporateeurope.org/sites/default/files/attachments/d-0516-156-aw-acrylamide_-_hotrec_proposals_for_code_of_practice_-_draft.pdf

v prostorih, v katerih osebe pripravljajo živila.

Živilski obrati, ki ne prodajajo samo neposredno končnemu potrošniku ali maloprodajnim podjetjem na drobno, morajo

poleg blažilnih ukrepov imeti vzpostavljen še sistem vzorčenja in izpolnjevanje dodatnih zahtev, ki so vse podane v dodatnih prilogah Uredbe. Pri tem v živilih ne smejo presežati referen-

nih vrednosti, ki jih podajamo v preglednici.

Dodatni tehnološki ukrepi

Vselej pecite do zlato rume barve vsa živila, ki vsebujejo škrob: krompir, korenovke, izdelki iz žit.

Če morebiti uporabite predpripravljena živila, ki zahtevajo dopeko, jih vselej pripravite natančno po navodilu proizvajalca. On namreč v svojem procesu izdelave živila preveri in izmeri končno vrednost vsebnosti akrilamida pri podanih navodilih. Torej, če se držite navodil, ste na varni strani.

Krompir shranjujte vselej nad 6 °C, ne shranjujte krompirja v hladilnici (izbor sort za cvrtje/peko)! Če ste imeli krompir shranjen na manj kakor 6 °C, izvedite rekondicijo: nekaj tednov na temperaturi med 12–15 °C. Postopek peke krompirja, da ste ves čas na varni strani in hkrati pripravite okusen krompir: začetna temperatura olja ne sme biti naravnana na več kot 175 °C. Še bolje je, če je začetna temperatura 140 °C in jo postopoma proti koncu pečenja šele povišamo na 160 °C ter spečemo do zlato rumene obarvanosti.

Iz slovenske liste sort izberite krompir, ki je izključno namenjen za peko; kombinirane sorte, primerne tako za peko kakor za kuhanje, niso pametna izbira. Za leto 2018 je lista na spletni strani KGZS.

Ker je količina nastalega

akrilamida v pekovskih izdelkih tesno povezana z vsebnostjo asparagina v žitih, podajamo vrednosti le-tega v posameznem žitu:

Pšenica 75–2200 mg/kg
Oves 50–1400 mg/kg
Koruza 70–3000 mg/kg
Rž 319–880 mg/kg
Riž 15–25 mg/kg

Tako lahko nekoliko znižamo vsebnost akrilamida tudi s kombinacijo različnih mok. Vselej pa velja, da polnozrnata moka vsebuje višji delež od nizkega tipa moke, da je umno zmanjšati delež sladkorja v receptu, dodatek kalcijeve soli (Ca-karbonat) pa lahko zniža tvorbo akrilamida.

Pri biskvitih in pekovskih izdelkih priporočamo čim manj uporabe amonijevega bikarbonata (medenjaki). Boljše je uporabiti Na-bikarbonat + „kislini“, di-Na-difosfat + Na-bikarbonat + organska kislina. Dodatek asparaginaze v težkih pšeničnih testih, kot so piškoti in krekerji, zmanjša tvorbo akrilamida. Ingver, med in kardamon povečajo tvorbo akrilamida v biskvitu, indijski orešček pa kot dodatek lahko zniža tvorbo akrilamida. Pri vzhajanjem testu, če uporabljamo klasično tehnologijo z uporabo kvasa, le-ta zniža vsebnost prostega asparagina v testu in posledično zmanjšana tvorba akrilamida. Pri tem je tudi umno, da v zadnji fazi pečenja, ko je že zmanjšana vsebnost vlage, prilagodimo temperaturo pečenja, da ne pride do prepečenosti ali visoke zapečenosti.

Preglednica: Živilski obrati naj bi pri svoji pripravi/predelavi živil dosegali manjšo vrednost akrilamida od predpisane referenčne vrednosti v Uredbi EU 2017/2158.

Živilo	Referenčna raven (µg/kg)
Pomfrit pripravljen za uživanje	500
Krompirjev čips iz svežega krompirja in krompirjevega testa	750
Krekerji na osnovi krompirja	
Drugi proizvodi iz krompirjevega testa	
Mehek kruh na osnovi pšenice	50
mehek kruh, ki ni na osnovi pšenice	100
Žitni kosmiči za zajtrk (razen ovsene kaše)	
• izdelki iz otrobov in celih žitnih zrn, ekspanzirana zrna	300
• izdelki na osnovi pšenice in rži (¹)	300
• izdelki na osnovi koruze, ovs, pire, ječmena in riža (¹)	150
Piškoti in oblati	350
Krekerji razen krekerjev na osnovi krompirja	400
Hrustljavi kruh	350
Medenjaki	800
Proizvodi, podobni drugim proizvodom v tej kategoriji	300
Pražena kava	400
Instant kava	850
Kavni nadomestki	
• kavni nadomestki izključno iz žita	500
• kavni nadomestki iz mešanice žita in cikoriije (²)	
• kavni nadomestki izključno iz cikoriije	4.000
Hrana za dojenčke, žitne kašice za dojenčke in majhne otroke, razen piškotov in prepečenca (³)	40
Piškoti in prepečenec za dojenčke in majhne otroke (³)	150

(¹) Kosmiči, ki ne vsebujejo celih zrn in/ali otrobov. Kategorijo določa žito, ki je prisotno v največji količini.

(²) Pri referenčni ravni, ki jo je treba uporabiti za kavne nadomestke iz mešanice žita in cikoriije, se upošteva sorazmerni delež teh sestavin v končnem proizvodu.

(³) Kot so opredeljene v Uredbi EU 609/2013.

Vselej naj velja pravilo: pečeno do zlato rumenega in v vsako kuhinjo, kjer pripravljate ocvrte in pečene dobrote, obesite barvno lestvico. Seveda za izdelke iz rži in polnozrnate moke zmerna pečenost ni »zlato rumena«, ker so tovrstna testa po svoji naravi temnejša. Barvna lestvica mora biti obešena najkasneje 11. aprila 2018 (lahko plastificirate to iz članka (original v povezavi) in jo obesite v kuhinjo).

Vabljeni na Podeželje v mestu, dogodek o ljudeh za ljudi

Kako lahko kmetija najde kupce? Potrebno je iti med ljudi, se jim predstaviti, se z njimi nasmejati in poklepetati ter jim prisluhniti. Kupci te morajo čutiti in imeti radi.

Tatjana Vrbošek, KGZS
tatjana.vrbosek@kgzs.si

Kmetije postajajo leto za letom bolj ustvarjalni pri oblikovanju novih izdelkov ter raznih proizvodov dopolnilnih dejavnosti. Da pa bo živilo ali kakšen drug

izdelek s kmetije našel krog kupcev, je treba porabnike nanj spomniti. Potrebno je iti med ljudi, se jim predstaviti, se z njimi nasmejati in poklepetati ter

jim prisluhniti. Kupci te morajo čutiti in imeti radi.

Z letom 2018 se začneja trinajsta sezona dogodkov Podeželje v mestu. Dogodki, ki so bili zasnovani z namenom iskanja tržnih poti, povezovanja mesta s podeželjem, predstavitvi kmetij ter prepoznavnosti ponudbe pridelkov in izdelkov slovenskega podeželja, so postali tradicionalni in vedno znova navdušijo s kulinariko, glasbo, plesom in vsem, kar odlikuje podeželsko tradicijo.

Pri izvedbi dogodkov se prav vsi sodelujoči trudimo ustvariti dobro počutje, ki se zrcali na čudovitih predstavah in tako je Podeželje v mestu vse bolj dogodek »o ljudeh za ljudi«. Nanj prihajajo obiskovalci z željo po ohranjanju in spoznavanju podeželske kulinarike, v želji klepetati s pridelovalci hrane in željni kupovati lokalno pridelano hrano.

Lepo vabljeni, da se prijavite na razpis in sodelujete pri soustvarjanju dogodkov v letu 2018. Vabimo pridelovalce s kakovostnimi, pristnimi pridelki in izdelki. Posebno vabljeni vsi, ki še iščete tržne kanale. Prav tako so dobrodošle ideje glede dogajanja na samem dogodku v smislu soustvarjanja kulturnega programa, delavnice prikaza dela na kmetiji, turističnih zanimivosti posamezne regije in podobno.

Ne odlašajte s PISNIMI prijavi na razpisane dogodke, številu prodajnih stojnic je omejeno. Razpis najdete tudi na spletni strani www.kgzs.si.

RAZPIS za prireditve Podeželje v mestu 2018

Št.	Datum	Naslov prireditve	Lokacija
1	Sobota, 24. marec	Podeželje v mestu – velika noč na podeželju	Ljubljana, Pogačarjev trg
2*	Sobota, 21. april	Podeželje v mestu – gremo na kmetijo	Ljubljana, Pogačarjev trg
3**	Sobota, 12. maj	Podeželje v mestu – Dobrote slovenskih kmetij	Ljubljana, Pogačarjev trg
4	Sobota, 5. maj	Podeželje v mestu Koper	Koper, pri Taverni
5	Sobota, 1. september	Podeželje v mestu – pridelano in ponujeno z ljubeznijo	Ljubljana, Pogačarjev trg
6	oktober	Podeželje v mestu Maribor	Lokacija še ni potrjena

*Prednost pri sodelovanju imajo turistične kmetije, članice Združenja turističnih kmetij Slovenije.

**Prednost pri sodelovanju imajo kmetije, ki sodelujejo na ocenjevanju 29. državne razstave Dobrote slovenskih kmetij.

Pisne prijave za razpisane prireditve sprejemamo na e-naslov pr@kgzs.si ali po pošti na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Gospodinjska ulica 6, 1000 Ljubljana (za PVM). Po preverjanju razpisanih pogojev vas obvestimo glede možnosti sodelovanja.

- V prijavi navedite, **na katero prireditve se prijavljate** (številko ali naslov prireditve).
- Navedite **kontaktne podatke** (ime, priimek, naslov, kontaktni telefon in elektronski naslov, ime kmetije in kaj boste prodajali).
- Zavezanci za DDV** navedite tudi identifikacijsko številko.
- Za prodajo izdelkov morate imeti potrebna dovoljenja.
- Pogoj za sodelovanje na prireditvi je poravnani članski prispevek Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije.
- Prijavnina je **18 evrov + ddv**. Poravnate je po prejemu položenice.

Z veseljem vam posredujemo dodatne informacije in odgovorimo na morebitna vprašanja. Pišite nam na e-naslov pr@kgzs.si. Veseli bomo tudi klicev in sporočil z morebitnimi predlogi in željami. Pokličite na telefon 01 51 36 609 Tatjano Vrbošek.

Sodelujte in postanite opaženi na Podeželju v mestu!

24. GREGORJEV

sejem 2018

avtohtone sorte in pasme - naš ponos

9. - 11. marca

pri Qlandiji

Novo mesto

Glavna nagrada za obiskovalce sejma novi Renault Twingo

KZ Krka

NASVETI ZA POLJE, VRT IN ČEBELE

Skrivnosti narave in kmetovanja

Kaj je setveni koledar Marije Thun?

Setveni priročnik Marije Thun nam omogoča dvig kakovosti pridelka rastlin z upoštevanjem naravnih ritmov, brez uporabe pesticidov in sintetičnih mineralnih gnojil. Tako pridelana živila se pridelujejo in tržijo pod blagovno znamko DEMETER. Pridelovalec dela in spoštuje biodinamična načela, je vključen v ekološko in Demeter kontrolo, je član enega izmed biodinamičnih društev in član Združenja Demeter Slovenija.

Setveni priročnik Marije Thun v slovenščini

Med biodinamična načela spada uporaba prepariranega komposta in preparatov za škropljenje, vse v skladu s kozmičnimi ritmi, kot jih navaja Setveni priročnik. Temeljna razlika Setvenega priročnika Marije Thun od ostalih koledarjev je v tem, da koledar Marije Thun ni utemeljen v astrološkem izročilu, temveč v ponovljivem znanstvenem delu, zasnovanem na dejanskem stanju na nebu, torej na astronomiji. Po vnaprejšnjih izračunih napoveduje ugodne in neugodne dni za delo z rastlinami glede na dele rastline, katere vzpodbujamo k razvoju. Pravilnost priporočil koledarja, utemeljenih v ponovljivih rezultatih konstelacijskih raziskav, je potrjena v mnogih praktičnih poskusih in laboratorijskih analizah tako pridelanih rastlin širom sveta, tudi v Indiji.

Koledar je utemeljen v praksi in je namenjen praksi – kmetovalcem in čebelarjem. Priročnik v neskrajšani obliki izhaja v slovenščini že skoraj trideset let pri Založbi Ajda Vrzdenc. Prav je, da prepoznamo original/izvor skrajšane oblike setvenega koledarja od ostalih »setvenih koledarjev«. Setveni priročnik Marije Thun se pridobi s članstvom v kateremkoli društvu Ajda po Sloveniji, se naroči pri Založbi Ajda Vrzdenc ali se kupi v knjigarni Mladinska knjiga.

Mariji Thun (1922–2012) so za njeno raziskovalno delo na področju vpliva planetov na rastlinsko rast podelili akademski naslov častne doktorice znanosti honoris causa – Dr.h.c., ob obisku delegacije ženske univerze iz Indije Maharishi University of Enlightenment.

Meta Vrhunc, Založba Ajda Vrzdenc
Maja Klemen Cokan, KGZS – Zavod Celje
maja.klemencokan@ce.kgzs.si

NAGRADNA UGANKA

Začetnice besed dajo geslo. Geslo pošljite do 8. marca na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjska 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA UGANKA. Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si s svojim imenom in naslovom.

Slovenski šahovski velemojster (Bruno)					
Sprednji del glave					
Gosta kamnina, bele do svetlo sive barve					
Morsko ali rečno plovilo					
Kmetijski strokovnjak					
Hamletova domovina					
Nekoč rudarsko mesto na severnem Primorskem					

Slovenski enolog in agronom (Julij)					
Ime igralca in politika Schwarzeneggerja					
Teorija in ?					
Slovenski čebelar in agronom (Jože)					
Nekdanji predsednik švedske vlade (Palme)					
Kos debela, na katerem se sekajo drva					
Znamka akustičnih in električnih kitar					

Izmed pravih odgovorov bomo izžrebali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade. Geslo prejšnje uganke je bilo LEPO JE BITI KMET.

Izmed prispelih odgovorov smo izžrebali pet nagrajencev: Boris Bužinel, Dobrovo v Brdih; Bernarda Purgar, Lesce; Ivica Albreht, Hotedršica; Tim Cokan, Celje; Marija Sajevic, Naklo. Čestitamo!

NAGRADNA KRIŽANKA

Geslo križanke pošljite do 21. marca na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjska 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA.

Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si, seveda s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA in vašimi podatki.

Med pravih odgovorov bomo izžrebali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade. Med prispelimi odgovori (pravilna rešitev je bila ZIMA V UGANKAH) bodo nagrado prejeli: Bruna Čeč, Postojna; Albin Kumar, Kojsko; Andrejka Kunšič, Mojstrana; Boštjan Slak, Trebnje; Jožica Šantl, Jarenina. Čestitamo!

Sirkovi: grozdje v zadružno klet, sadje na tržnico

Priznam, zelo dolgo že nisem bil v Goriških Brdih. Verjetno tudi zato o njih bolj malo vem. Imajo znano vinsko klet, jaro kačo o vinu tokajtočaj-zeleni sauvignon-sauvignonasse, slastne »čriešnje« in vem, da sta iz Brd šahista – nekoč najmlajši jugoslovanski mednarodni mojster Aljoša Grosar in njegova sestra Kiti ...

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Foto: Marjan Močivnik, Marjan Papež, arhiv družine Sirk

Kakorkoli, Brda sem doslej videl le v bujni vegetaciji, ko so zorele češnje in je trta verjetno že nastavljala kabrnike. V sončnem januarskem dopoldnevu, ko me je pot tokrat zanesla v tiste kraje, seveda cvetja in zelenja ni bilo, zato je bila tudi podoba manj romantična. Pozorno oko je zaznalo bolj realno sliko, valovito, strmo, 'brdovito' pokrajino, kjer je obdelava in pridelava zahtevna. Ni naključje, da ima najbolj za-

ga sadja, kot so češnje, marelice, breskve in hruške, ter oljke, da ne pozabimo. Vse to pridelujejo tudi v Višnjeviku, kamor sem bil namenjen.

Višnjevik brez višenj, pa še brez cerkve

Kdo ne bi vprašal, ko pride v vas s tako pomenljivim imenom, kje so višnje? Pa jih ni (več). Verjetno so nekoč bile, ljudje si niso iz-

Obrezati več kot 50.000 trsov ni mačji kašelj, zato pride pasja pomoč ali vsaj družba Bobija zelo prav.

hodni vinorodni predel Slovenije tako ime!

Prav ta »brdovitost« Brd, ki jih boža nežno sredozemsko podnebje, nudi izvrstne pogoje za rast vinske trte in raznotere-

mislili imena kar tja v en dan. V enem zapisu o vasi pa navajajo še to, da je Višnjevik ena redkih briških vasi brez cerkve. Nič ne de, saj jim »pred ognjem dom, pred točo vinsko trto« v cerkvi bližnjem

foto: Marjan Močivnik - www.marianmocivnik.com

»Iz zemlje gre v trte ..., iz trte gre v grozdje ...«

Briško-dolenjska naveza med Markom in Mojco je doslej obrodila Žigo in Kevinu.

Gradnem čuva sveti Jurij.

Se pa Višnjevik omenja kot rojstni kraj briške kraljice vinogradov, ki je bila v pisnih virih omenjena prvič pred skoraj 700 leti. V kupoprodajni pogodbi, sklenjeni 27. maja 1336, namreč piše, da je Henrik iz Rittersberga (graščina, ki je v neposredni bližini Višnjevika) za osem mark kupil vinograd, v katerem se vsako leto pridelava šest vedr rebule.

Trta in sadje dajeta kmetiji kruh

Na kmetiji Sirk gospodari mladi prevzemnik Marko, ki vzgaja triinpolletnega navihanca Žigo, v nedrju sopotnice Mojce pa se že posmeje tri mesece stari Kevin. Nad mlado družino bdi izkušeno kmečko oko očeta Milovana.

Kmetija je vinogradniško-sadljarska. Vinogradov je dobrih 13 hektarjev, intenzivnih nasadov češenj, marelic in hrušk je hektar in osemdeset arov, na dobrega četrta hektarja ekstenzivnega sadovnjaka pa še vztrajajo stare češnje in drugo sadje. Celoten pridelek sadja samostojno tržijo, največ na tržnici v Ljubljani.

Družinska pridelava in zadružna klet ponese vino v širni svet

Glede vinogradništva je pri Sirkovih vse jasno kot beli dan. Ves pridelek grozdja prodajo v Vinsko klet Brda, le nekaj »hektov« za domačo rabo stisnejo

doma. V vinogradih s sedemdesetimi odstotki prevladujejo bele sorte, predvsem rebula, za njo pa si strumno sledijo sivi pinot, chardonnay, sauvignon in zeleni sauvignon oziroma sauvignonasse (nekoč tokaj).

Pri rdečih (ali kot pravijo Brici črnih) sortah, ki jih je okrog 30 odstotkov, pa si delajo družbo merlot, cabernet sauvignon in modri pinot.

Junaki in junakinje vinogradov

Klet Brda, v kateri je Marko član nadzornega odbora, združuje 400 briških vinogradniških družin, ki že več kot pol stoletja – prvi pridelek so v klet Brda pripeljali leta 1957 – soustvarjajo uspešno zgodbo briškega vinarstva.

Večina briških vinogradov leži na zahtevnih legah. Na strmih pobočjih so terasasti vinogradi, kjer marsikje strojna obdelava ni možna. V okviru kleti so zato sprožili promocijski kampanji »junaki vinogradov« in »herojsko vinogradništvo«, s čimer sporočajo, da je pridelava vina v Brdih zahtevna in da večino del opravijo v krogu družin.

Da to uspejo postoriti pri Sirkovih, morajo biti kar pridni. Z rezjo trte začnejo že v začetku novembra in za to opravilo izkoristijo vsak primeren dan. »Žal precej časa porabimo za prevoze med parcelami, še zlasti v rastni sezoni, ko je treba pravočasno škropiti, da v nasade ne vdre bolezen. Samo vinograde imamo na 17 različnih lokacijah. Naše vinogradništvo temelji na spoštovanju narave in njenih ciklov, tako kot nekoč, saj se kakovost pridelava v vinogradu. Sedaj se temu v okviru skupne kmetijske politike reče ukrep KOPOP, v katerega smo vključeni,« pove Marko.

Ne skušnjava, priložnost

Mnogi mladi, ki gredo iz obrobja študirat v Ljubljano, razmišljajo, da se ne bi vrnili domov, sploh če jih tam čaka trdo delo. »Te skušnjave med študijem agronomije nisem imel. Sem jo imel po gimnaziji, saj me je veselila kemija. Ko pa sem se odločil za agronomijo, je bilo vse jasno. Sploh po tem, ko

sem spoznal Mojco, ki je bila pripravljena priti med briške vinograde in sadovnjake z Dolenjske,« se nasmehne 30-letnik, ki mu optimizma ne manjka.

Kdo si ob pogledu na briške češnje ne bi zapel tiste: »Rdeče češnje rada jem ...«

Kateri kmet pa ne naguba čela ob birokraciji?

Vendar ob omembi birokracije, ki je povezana s kmetovanjem, rahlo naguba čelo (kateri kmet ga pa ne?): »Leta 2013 sem kandidiral za mladega prevzemnika in dal v načrt nakup zemljišč, mehanizacije in obnovo sadovnjakov. Pri tem razpisu sem kot vinogradnik bil v nekoliko neugodnem položaju oziroma smo bili vsi tisti mladi prevzemniki, ki se ukvarjamo zgolj s pridelavo in nismo imeli večjih naložb v objekte in opremo.

Problem tega razpisa je bil tudi omejitev sredstev za mehanizacijo (40 %) in za nakup zemljišč (10 %) od vseh pridobljenih sredstev. Torej sem moral ve-

liko lastnega denarja vložiti za uresničitev vseh ciljev, kar pa je za mladega prevzemnika lahko velika težava,« pojasni pomankljivost takratnega razpisa za mlade prevzemnike Marko in nadaljuje: »Še dobro, da smo v zadnjih štirih letih lahko obnavljali vinograde s sredstvi iz ukrepa Prestrukturiranje vinogradniških površin. Ampak tudi tukaj so pri zadnji obnovi nastale težave, ker je bilo pri meritvi zelo strmega terena zmanjšanje večje od 20 % odstopanja od načrtovane obnove.

Do napake pa je prišlo, ker je bila pred obnovo prijavljena površina na upravni enoti za 22 % večja od izmerjene neto površine, ki jo je kontrolor potem izmeril v novem vinogradu. Če bi bila razlika pod 20 %, bi bil upravičen do celotne subvencije. Ta razlika 2 % pa res znaša približno 300 kvadratnih metrov, v evrih pa to pomeni 10 tisočakov. Za take primere bi morala biti možnost, da se s ponovnim ogle-

dom dopustiti odstopanje,« še v zvezi s pridobivanjem sredstev iz ukrepov skupne kmetijske politike zaključuje mladi gospodar.

Bi, pa ni ponudbe

In kakšne so možnosti povečanja kmetije? Marko pove, da je ponudba kmetijskih zemljišč v Brdih veliko manjša od povpraševanja, na prodaj so le manjše parcele, večinoma take, ki jih je težko obdelovati, tu pa tam pa tudi opuščene kmetije.

Ne glede na povedano pa zrejo Sirkovi z optimizmom v prihodnost. Pri delu bo s sredstvi ukrepa mladi prevzemnik v pomoč pomlajen strojni park, pri spopadu z birokracijo pa briška izpostava kmetijske svetovalne službe in svetovalci specialisti KGZS – Zavoda Nova gorica.

Ko pride pomlad, se Brda odenejo v rožnato.